

Rekenkamer
gemeente Bronckhorst

Onderzoek inburgering statushouders rekenkamer Bronckhorst

6 februari 2024

Inhoudsopgave

1.	Bestuurlijke nota: Conclusies en aanbevelingen.....	3
a.	Beleid.....	3
b.	Organisatie en uitvoering.....	3
c.	Doeltreffendheid en doelmatigheid.....	4
d.	Informatievoorziening, sturing en controle	5
2.	Bestuurlijke reactie	6
2.1	Nawoord.....	10
3.	Inleiding.....	11
3.1	Achtergrond	11
3.2	Onderzoeksvraag, deelvragen, normenkader en afbakening	11
3.3	Onderzoeksmethodiek.....	11
3.4	Statushouders in Bronckhorst.....	11
3.5	Leeswijzer.....	12
4.	Wettelijke kaders en beleid	13
4.1	Wettelijke kaders inburgering.....	13
4.2	Wettelijke taak huisvesting statushouders	16
4.3	Beleid.....	18
4.4	Analyse	20
5.	Organisatie en uitvoering.....	21
5.1	Organisatie	21
5.2	Uitvoering.....	24
5.3	Analyse	31
6.	Doeltreffendheid en doelmatigheid.....	32
6.1	Doeltreffendheid.....	32
6.2	Doelmatigheid	38
6.3	Analyse	39
7.	Informatievoorziening, sturing en controle	40
7.1	Informatievoorziening en monitoring.....	40
7.2	Kaderstellende en controlerende taken	41
7.3	Analyse	42
Bijlage 1.	Normenkader	43
Bijlage 2.	Geraadpleegde personen.....	45
Bijlage 3.	KPI's Interbeek.....	46

1. Bestuurlijke nota: Conclusies en aanbevelingen

De centrale onderzoeksvraag in dit onderzoek luidt: ‘Welk beleid heeft de gemeente Bronckhorst voor de opvang en integratie van statushouders en wordt dit beleid doeltreffend en doelmatig uitgevoerd?’

De hoofdconclusie van het onderzoek is als volgt:

De opvang en integratie van statushouders in Bronckhorst verloopt over het algemeen goed. Zo voldoet de gemeente vanaf 2022 aan de halfjaarlijkse taakstelling. De gemeente hanteert een persoonlijke aanpak en kent alle statushouders. De gesproken externe organisaties en statushouders zijn tevreden over de aanpak van de gemeente voor inburgering. Het ontbreekt echter aan een specifiek beleid en bijbehorende doelstellingen. Ook ontbreekt actueel inzicht in de kosten voor inburgering. Daardoor zijn de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid niet vast te stellen.

Het onderzoek leidt verder tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

a. Beleid

Conclusie 1.

De gemeente voldoet aan haar wettelijke taak vanuit de Wet inburgering en de inburgering van statushouders maakt onderdeel uit van het integrale beleidskader. Het doel van de wet is dat statushouders snel meedoen in de maatschappij en zo snel mogelijk werk vinden. In het beleid heeft de gemeente echter geen concrete doelstellingen geformuleerd ten aanzien van de inburgering van statushouders.

Aanbeveling (aan het college en de raad):

Formuleer als college in samenspraak met de gemeenteraad concrete doelstellingen ten aanzien van de inburgering van statushouders (bijvoorbeeld minimale uitstroom- of slagingspercentages). Deze doelstellingen kunnen ook breder zijn dan de plichten die de wet stelt (bijvoorbeeld ten aanzien van welzijn van jeugd en leerplicht).

b. Organisatie en uitvoering

Conclusie 2.

De organisatie en uitvoering ten aanzien van de inburgering van statushouders verloopt over het algemeen goed en statushouders en externe organisaties zijn tevreden over de uitvoering. Ook heeft de gemeente een duidelijke en transparante keuze gemaakt voor de externe partijen die de inburgering (mede) uitvoeren. De uitvoering van de Wet inburgering valt onder het integrale beleidskader en heeft daardoor niet direct gevolgen voor andere beleidsvelden. Tegelijk zijn er enkele knelpunten in de uitvoering, waaronder onvoldoende plek in de kinderopvang voor kinderen van statushouders en financiële zelfredzaamheid. Deze knelpunten belemmeren de inburgering van een deel van de statushouders.

Aanbeveling (aan het college):

Pak de in het rapport genoemde knelpunten aan en neem daarin ook de leerplicht van kinderen van statushouders mee. Het aanpakken van de knelpunten kan bijvoorbeeld in de tweede stap van het projectplan implementatie Wet inburgering. Koppel daarover terug aan de gemeenteraad.

Conclusie 3.

De monitoring van de inburgering van statushouders is nog niet goed op orde. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat de gemeente nog een nulmeting moet uitvoeren op de KPI's die zij samen met Interbeek heeft vastgesteld, terwijl de inburgering onder de nieuwe wet al twee jaar bezig is. Daarnaast beschikt de gemeente niet over enkele basisgegevens, waarvan mag worden aangenomen dat de gemeente deze wel heeft (o.a. grootte van de groep statushouders die naturaliseert, het aantal statushouders dat uit de gemeente verhuist, cijfers over gezinssituatie).

Aanbeveling (aan het college):

Verbeter het monitoringsproces door eerst met de raad afspraken te maken over de gegevens waar hij graag inzicht in wil, en deze vervolgens vast onderdeel te maken van de P&C-cyclus.

c. Doeltreffendheid en doelmatigheid

Conclusie 4.

De gemeente voldoet over het algemeen aan de voorwaarden die nodig zijn om de Wet inburgering effectief (doeltreffend) uit te voeren. De gemeente houdt zich onder andere aan de wettelijke termijn voor het vaststellen van de Plannen Inburgering en Participatie en er vindt een tijdige start van de inburgeringstrajecten plaats. Doordat de inburgeringstrajecten onder de nieuwe Wet inburgering nog niet afgerond zijn, is echter nog geen oordeel te geven over de doeltreffendheid van het beleid.

Aanbeveling (aan het college)

Breng de raad tijdig en volledig op de hoogte van de eerste resultaten ten aanzien van de afronding van inburgeringstrajecten.

Conclusie 5.

Het college heeft op dit moment niet inzichtelijk welke uitgaven er in 2022 en 2023 zijn gedaan ten aanzien van inburgering. Daardoor ontstaat het risico dat het college geen grip heeft op het budget, en dit zorgt er bovendien voor dat de gemeenteraad ook geen zicht heeft op de actuele uitgaven.

Aanbeveling (aan het college):

Actualiseer de gerealiseerde uitgaven voor inburgering in 2022 en 2023 en informeer de raad daarover in de jaarrekening.

d. Informatievoorziening, sturing en controle

Conclusie 6.

De gemeenteraad weet zijn kaderstellende rol nog niet goed in te vullen. Dit komt enerzijds door een gebrek aan (monitorings)informatie vanuit het college: de informatievoorziening van het college over de inburgering van statushouders schiet tekort. Anderzijds weet de gemeenteraad zelf niet goed aan welke knoppen hij kan draaien.

Aanbeveling (aan de raad):

Ga met het college het gesprek aan over de beleidsvrijheid die de gemeente heeft ten aanzien van inburgering (bijvoorbeeld als het gaat om gezondheid en bemiddeling naar werk) en geef daar vervolgens uw visie op.

2. Bestuurlijke reactie

verzendsdatum		De Rekenkamer
datum	5 februari 2024	T.a.v. de heer A. Kloosterman
uw brief van	18 december 2023	Elderinkweg 2
uw kenmerk		7255 KA HENGEL0 (GLD)
ons kenmerk	Z137453/UIT24-139063	
onderwerp	Bestuurlijke reactie rekenkameronderzoek	

Geachte heer Kloosterman,

Op 18 december jl. bood u, namens de rekenkamer gemeente Bronckhorst, ons de definitieve rapportage van het onderzoek “Inburgering statushouders rekenkamer Bronckhorst” aan. Het onderzoek richt zich op het inzichtelijk krijgen van welk beleid de gemeente Bronckhorst heeft ten aanzien van inburgering van statushouders en of dit beleid doeltreffend en doelmatig wordt uitgevoerd.

Inleiding

In het onderzoeksrapport presenteert u bevindingen en conclusies die in onze optiek bijdragen aan een verbetering van de inburgeringstrajecten. We zien zaken die wij erkennen en die we meenemen in de lijn van de ontwikkelingen waarin we zitten rondom migratie & integratie. De wet inburgering is in 2022 ingegaan als leerbaarheidsstelsel. De daadwerkelijke instroom is landelijk later op gang gekomen, omdat eerst nog statushouders die onder de oude wet vallen gehuisvest zijn. Dit maakt dat resultaten van de inzet van de inburgeringstrajecten er nog niet zijn. Wij herkennen de getrokken conclusies en zien daarin vooral terug wat er vooraf is meegegeven, zowel ambtelijk als bestuurlijk, dat dit onderzoek te vroeg komt. Dit heeft met diverse factoren te maken die ook in uw onderzoek aan de orde komen. Dank voor het uitgebreide bevindingenrapport en de vertaling daarvan in de conclusies en aanbevelingen. Hieronder geven wij onze reactie op de hoofd- en deelconclusies.

Hoofdconclusie

U stelt als hoofdconclusie dat de opvang en integratie van statushouders in Bronckhorst over het algemeen goed verloopt. Zo voldoet de gemeente vanaf 2022 aan de halfjaarlijkse taakstelling. De gemeente hanteert een persoonlijke aanpak en kent alle statushouders. De gesproken externe organisaties en statushouders zijn tevreden over de aanpak van de gemeente voor inburgering. Het ontbreekt echter aan een specifiek beleid en bijbehorende doelstellingen. Ook ontbreekt actueel inzicht in de specifieke kosten voor inburgering. Daardoor zijn de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid niet vast te stellen.

Wij zijn het er mee eens dat het goed gaat en vinden het fijn dat de rekenkamer onze inzet hierin herkent. Dat er nog geen actueel inzicht is in de specifieke kosten voor inburgering, onderschrijven wij. Wij zijn binnen de budgetten gebleven en hebben zeker wel inzicht in de kosten. Het klopt dat er een aantal specifieke aandachtspunten zijn en dat we sommige specifieke kosten voor inburgering nog niet kunnen onderverdelen. Wij onderschrijven dat we in ontwikkeling zijn en daarmee kunnen de doeltreffendheid en doelmatigheid zich ontwikkelen. Dit pakken wij op. Wij verwachten aankomend jaar meer inzicht te krijgen in de doelmatigheid en de kosten. Wij nemen de raad mee in deze inzichten in het proces van de P&C Cyclus.

U deelt de hoofdconclusie op in zes deelconclusies. Hieronder geven wij per deelconclusie onze reactie.

Conclusies en aanbevelingen:

A. Beleid

Conclusie 1.

De gemeente voldoet aan haar wettelijke taak vanuit de Wet inburgering en de inburgering van statushouders maakt onderdeel uit van het integrale beleidskader.

Het doel van de wet is dat statushouders snel meedoen in de maatschappij en zo snel mogelijk werk vinden. In het beleid heeft de gemeente echter geen concrete doelstellingen geformuleerd ten aanzien van de inburgering van statushouders.

Aanbeveling (aan het college en de raad):

Formuleer als college in samenspraak met de gemeenteraad concrete doelstellingen ten aanzien van de inburgering van statushouders (bijvoorbeeld minimale uitstroom- of slagingspercentages). Deze doelstellingen kunnen ook breder zijn dan de plichten die de wet stelt (bijvoorbeeld ten aanzien van welzijn van jeugd en leerplicht).

Het doet ons goed te lezen dat ook de rekenkamer concludeert dat wij voldoen aan onze wettelijke taken. We zien meerwaarde in het concretiseren van de doelstellingen. Dit pakken we aankomend jaar op en komt terug in de beleidsnota. Het punt en aanbeveling ten aanzien van de leerplicht begrijpen we echter niet. We hanteren eenzelfde lijn voor iedere leerplichtige.

B. Organisatie en uitvoering

Conclusie 2.

De organisatie en uitvoering ten aanzien van de inburgering van statushouders verloopt over het algemeen goed en statushouders en externe organisaties zijn tevreden over de uitvoering. Ook heeft de gemeente een duidelijke en transparante keuze gemaakt voor de externe partijen die de inburgering (mede) uitvoeren. De uitvoering van de Wet inburgering valt onder het integrale beleidskader en heeft daardoor niet direct gevolgen voor andere beleidsvelden. Tegelijk zijn er enkele knelpunten in de uitvoering, waaronder onvoldoende plek in de kinderopvang voor kinderen van statushouders en financiële zelfredzaamheid. Deze knelpunten belemmeren de inburgering van een deel van de statushouders.

Het is prettig te lezen dat statushouders en externe organisaties zeer positief zijn in uw rapportage. De genoemde knelpunten erkennen wij. Dit zijn factoren buiten de gemeentelijke taak, waar mogelijk ondernemen wij actie hierop. De financiële zelfredzaamheid is een landelijke punt. Dit blijkt ook uit de KIS monitor. De wettelijke aanpassingen hierin verwachten we aankomend jaar.

Aanbeveling (aan het college):

Pak de in het rapport genoemde knelpunten aan en neem daarin ook de leerplicht van kinderen van statushouders mee. Het aanpakken van de knelpunten kan bijvoorbeeld in de tweede stap van het projectplan implementatie Wet inburgering. Koppel daarover terug aan de gemeenteraad.

De implementatie maakt onderdeel uit van het nog op te stellen beleidsplan migratie en integratie. We nemen de knelpunten en ook de landelijke ontwikkelingen hierin mee. Dit pakken we in gezamenlijkheid op en koppelen we terug. Het punt van leerplicht herkennen wij niet en vragen ons af waarom dit moet worden betrokken. Kinderen van statushouders worden hetzelfde gefaciliteerd als alle andere kinderen.

Conclusie 3.

De monitoring van de inburgering van statushouders is nog niet goed op orde. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat de gemeente nog een nulmeting moet uitvoeren op de KPI's die zij samen met Interbeek heeft vastgesteld, terwijl de inburgering onder de nieuwe wet al twee jaar bezig is. Daarnaast beschikt de gemeente niet over enkele basisgegevens, waarvan mag worden aangenomen dat de gemeente deze wel heeft (o.a. grootte van de groep statushouders die naturaliseert, het aantal statushouders dat uit de gemeente verhuist, cijfers over gezinssituatie).

Aanbeveling (aan het college):

Verbeter het monitoringsproces door eerst met de raad afspraken te maken over de gegevens waar hij graag inzicht in wil, en deze vervolgens vast onderdeel te maken van de P&C-cyclus.

Deze conclusie onderschrijven we. Zoals aangegeven is deze nog in ontwikkeling en lag de prioritering het afgelopen anderhalf jaar op de uitvoering gezien de uitdaging van de afgelopen periode. We willen zeker vaststellen waar we op monitoren. Echter, de monitoring is landelijk en regionaal nog niet goed op orde.

Wij onderschrijven niet dat we al 2 jaar bezig zijn. Het moment van instroom is pas in september 2022 geweest. Nu een jaar later startte al dit onderzoek. Mede daarom zijn de resultaten er nog niet. De rapportage van Interbeek is eind 2023 ontvangen, zoals aangegeven in de afspraken. Ook regionaal is er een evaluatie gedaan over het proces en de resultaten hiervan nemen wij mee in de P&C Cyclus dan wel de actieve informatievoorziening richting de raad. Het blijkt ook uit landelijke berichtgeving vanuit het ministerie SZW dat de monitoring een aandachtspunt is. De wettelijke kaders spelen een belangrijke sturende rol binnen dit adaptief en lerend stelsel. Vanuit de gemeente sluiten wij aan bij overleggen met het ministerie om hierin input en advies te kunnen ophalen en meegeven. Dit draagt bij aan de kwaliteit van het inburgeringsstelsel. Zoals gezegd, willen we graag samen bepalen waar we inzicht in willen hebben.

C. Doeltreffendheid en doelmatigheid

Conclusie 4.

De gemeente voldoet over het algemeen aan de voorwaarden die nodig zijn om de Wet inburgering effectief (doeltreffend) uit te voeren. De gemeente houdt zich onder andere aan de wettelijke termijn voor het vaststellen van de Plannen Inburgering en Participatie en er vindt een tijdige start van de inburgeringstrajecten plaats. Doordat de inburgeringstrajecten onder de nieuwe Wet inburgering nog niet afgerond zijn, is echter nog geen oordeel te geven over de doeltreffendheid van het beleid.

Fijn te lezen dat ook de rekenkamer erkent dat wij doen wat nodig is binnen de uitvoering van de inburgering. Dat er nu nog geen oordeel te geven is over de doeltreffendheid onderschrijven wij.

Aanbeveling (aan het college)

Breng de raad tijdig en volledig op de hoogte van de eerste resultaten ten aanzien van de afronding van inburgeringstrajecten.

Dit is toegezegd en dit pakken wij op, door te bepalen welke resultaten we monitoren. Dit nemen we dan mee in de P&C cyclus.

Conclusie 5.

Het college heeft op dit moment niet inzichtelijk welke uitgaven er in 2022 en 2023 zijn gedaan ten aanzien van inburgering. Daardoor ontstaat het risico dat het college geen grip heeft op het budget, en dit zorgt er bovendien voor dat de gemeenteraad ook geen zicht heeft op de actuele uitgaven.

Aanbeveling (aan het college):

Actualiseer de gerealiseerde uitgaven voor inburgering in 2022 en 2023 en informeer de raad daarover in de jaarrekening.

De jaarrekening 2022 is afgerond. Zoals aangegeven zijn we hierin binnen de budgetten gebleven. Wij onderschrijven dat het inzicht op diverse onderdelen beter kan. We hebben de tijd nodig gehad om de ingezette trajecten inzichtelijk te krijgen. We nemen deze input mee in de P&C cyclus.

Conclusie 6.

De gemeenteraad weet zijn kaderstellende rol nog niet goed in te vullen. Dit komt enerzijds door een gebrek aan (monitorings)informatie vanuit het college: de informatievoorziening van het college over de inburgering van statushouders schiet tekort. Anderzijds weet de gemeenteraad zelf niet goed aan welke knoppen hij kan draaien.

Dat wij als gemeente te kort schieten in de informatievoorziening onderschrijven wij niet. Wij houden de raad via actieve informatievoorzieningen regelmatig op de hoogte van ontwikkelingen. Vanuit de P&C cyclus nemen we ze mee in de budgetten en resultaten. Dat de inburgerring nog in ontwikkeling is en dat monitoring hierin een aandachtspunt is,

onderschrijven wij zoals al eerder beschreven. Vanuit het ministerie wordt de wet inburgering, die als leerbaarheidsstelsel wordt gezien, gemonitord. Afgelopen september heeft KIS hierover een eerste monitor uitgebracht. Hier wordt de monitoring ook landelijk als aandachtspunt genoemd.

Aanbeveling (aan de raad):

Ga met het college het gesprek aan over de beleidsvrijheid die de gemeente heeft ten aanzien van inburgering (bijvoorbeeld als het gaat om gezondheid en bemiddeling naar werk) en geef daar vervolgens uw visie op.

Meer informatie?

Voor meer informatie kunt u contact met ons opnemen via e-mail: info@bronckhorst.nl of tel. (0575) 75 02 50.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders
van Bronckhorst,

2.1 Nawoord

verzendsdatum		Gemeenteraad Bronckhorst
datum	6 februari 2024	Elderinkweg 2
ons kenmerk	Z137819/UIT24-139134	7255 KA Hengelo (Gld)
onderwerp	Nawoord rapport Inburgering statushouders Rekenkamer	

Geachte leden van de gemeenteraad,

In dit nawoord wil de rekenkamer Bronckhorst kort ingaan op de bestuurlijke reactie.

Wij danken het college voor zijn zienswijze en wij stellen vast dat het college blij is met het rapport. Daarnaast geeft het college aan dat het de door ons getrokken conclusies onderschrijft en de aanbevelingen in de komende periode zal oppakken.

Het college geeft aan de afgelopen twee jaren vooral drukdoende te zijn met de uitvoering en zich nu zal richten op de doorontwikkeling van migratie & integratie. Wij juichen dit toe.

Het rekenkameronderzoek is relatief kort na het van kracht worden van de wet Inburgering op 1 januari 2022 uitgevoerd. Dit heeft, zoals vermeld in het rapport en door het college terecht aangegeven, tot gevolg dat wel conclusies en aanbevelingen te formuleren zijn rond de doelmatigheid, maar (nog) niet over de doeltreffendheid. De rekenkamer is zich hiervan bewust en neemt zich voor in de toekomst een quick scan uit te voeren naar dit aspect.

In de conclusies en aanbevelingen 1. en 2. van het rapport wordt gesproken over doelstellingen, die breder zijn dan de plichten die de wet stelt, bijvoorbeeld welzijn, jeugd en leerplicht. Dit behoeft gelet op de reactie van het college nadere toelichting.

Het onderzoek van de rekenkamer heeft zich gericht op het beleid en uitvoering van de wet Inburgering 2021 door de gemeente Bronckhorst. Inburgeringsplichtig zijn echter personen van 16 jaar en ouder. Kinderen jonger dan 16 jaar zijn dus formeel niet-inburgeringsplichtig, maar wel leerplichtig. Nader zicht op deze groep jeugdigen over de voortgang van hun inburgering en bijvoorbeeld de inspanningen van scholen is naar het oordeel van de rekenkamer gewenst.

De rekenkamer ziet verder uit naar de behandeling van het rapport in de gemeenteraad.

Tot slot willen wij alle betrokken medewerkers van de ambtelijke organisatie en andere stakeholders bedanken voor de medewerking aan het rekenkameronderzoek.

Met vriendelijke groet,
Rekenkamer gemeente Bronckhorst

3. Inleiding

3.1 Achtergrond

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet inburgering 2021 (hierna: Wet inburgering) per 1 januari 2022 is het inburgeringsstelsel in Nederland erg veranderd. Het doel van de wet is om nieuwkomers snel en volwaardig te laten meedoen in de maatschappij. De regie op inburgering ligt in het nieuwe stelsel bij gemeenten. De gemeente dient statushouders zo snel mogelijk in staat te stellen om mee te kunnen doen in Nederland.¹ Daarbij hoort ook dat de gemeente statushouders huisvest en hen zo snel mogelijk een plaats geeft in het arbeidsproces. Deze nieuwe taak en verantwoordelijkheid brengt met zich mee dat de gemeente voor belangrijke keuzes staat in de uitvoering, rekening houdend met de statushouder en lokale omstandigheden.

3.2 Onderzoeksvraag, deelvragen, normenkader en afbakening

Dit onderzoek is erop gericht inzichtelijk te krijgen welk beleid de gemeente Bronckhorst heeft ten aanzien van inburgering van statushouders en of dit beleid doeltreffend en doelmatig wordt uitgevoerd. De centrale onderzoeksvraag is: 'Welk beleid heeft de gemeente Bronckhorst voor de opvang en integratie van statushouders en wordt dit beleid doeltreffend en doelmatig uitgevoerd?'

Ter beoordeling van het beleid en de uitvoering zijn per deelvraag een of meerdere normen opgenomen (zie bijlage 1).

3.3 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek begon met een documentstudie naar informatie over beleid en uitvoering omtrent de inburgering van statushouders. Vervolgens zijn de onderzoekers in gesprek gegaan met zeven betrokkenen binnen de gemeente (zie bijlage 2 voor een overzicht van de gesproken personen). Ook hebben de onderzoekers gesproken met externe partijen die betrokken zijn bij de inburgering van statushouders: het Graafschap College, Interbeek Support en het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Daarnaast hebben de onderzoekers gesprekken gevoerd met vier statushouders. Ten slotte is er een groepsgesprek gevoerd met een afvaardiging van de gemeenteraad.

Na afloop van de documentstudie, de interviews en het groepsgesprek met raadsleden heeft een analyse plaatsgevonden van de verzamelde informatie (documenten, interviewverslagen). Ook is er een aanvullende documentenuitvraag gedaan bij de gemeente. De analyse van de verzamelde informatie heeft geresulteerd in het voorliggende bevindingenrapport.

3.4 Statushouders in Bronckhorst

Divosa heeft voor de periode 2018-medio 2022 een benchmark uitgevoerd voor statushouders en hun inburgering in Bronckhorst. Uit het benchmarkrapport komt naar voren dat er halverwege 2022 (eind juni 2022) 280 statushouders in de gemeente waren.² Uit recentere cijfers van de gemeente komt naar voren dat er op dit moment (oktober 2023) 233 statushouders zijn in Bronckhorst. Hieronder worden echter de cijfers van de eerdere benchmark gebruikt omdat deze gegevens meer zijn uitgesplitst (o.a. naar migratieachtergrond en geslacht). De gemeente geeft aan dat het verschil tussen de cijfers van 2022 en 2023 mede komt door de relatief hoge uitstroom van statushouders: in 2022 verhuisden 125 statushouders van Bronckhorst naar andere gemeenten terwijl er 45

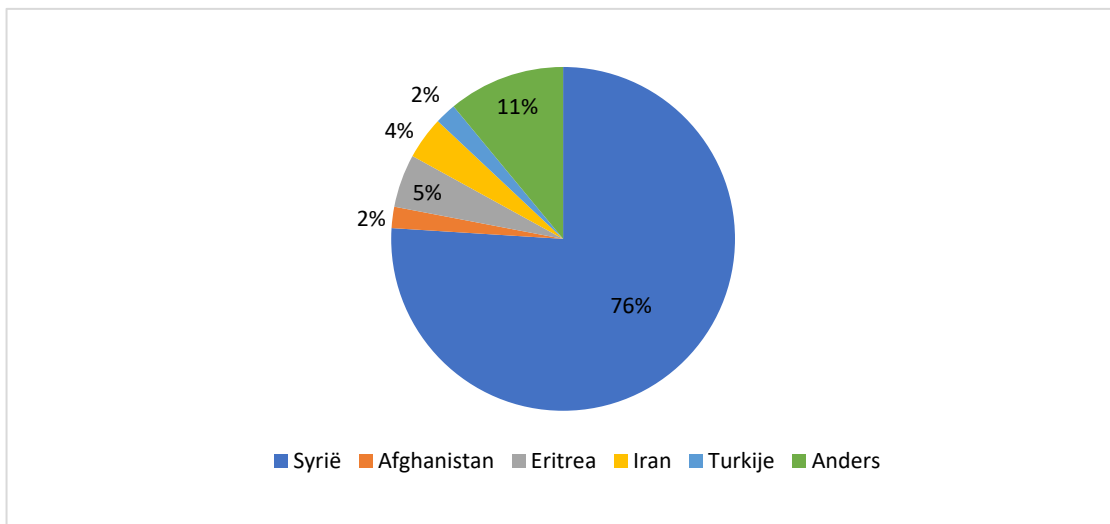
---

¹ In het onderzoek hanteren we de volgende definitie van statushouder (CBS): "Asielzoeker van wie het verzoek is ingewilligd en die een (legale) verblijfsstatus heeft gekregen."

² Divosa, Rapportage Divosa Benchmark Statushouders, 30 juni 2022.

statushouders vanuit andere gemeenten naar Bronckhorst kwamen. Ook is er een groep statushouders die naar verloop van tijd naturaliseert. De gemeente heeft er geen zicht op hoe groot elk van deze groepen in 2023 is: dit houdt de gemeente niet bij.³

Figuur 1 hieronder geeft de verdeling van gehuisveste statushouders naar migratieachtergrond weer. Zoals af te lezen aan de figuur, heeft ongeveer driekwart van de statushouders (n=215) een Syrische migratieachtergrond. Vijftien statushouders (5%) hebben een Eritrese migratieachtergrond en tien statushouders (4%) hebben een Iraanse migratieachtergrond. Daarnaast is er een groep van dertig statushouders (11%) met een 'andere migratieachtergrond'.

Figuur 1: Land van herkomst van statushouders in Bronckhorst. Bron: Benchmarkrapport Divosa (2022).

Uit het benchmarkrapport van Divosa blijkt verder dat de verdeling van mannen (n=150) en vrouwen (n=130) ongeveer gelijk is. De meest voorkomende gezinssituatie is een thuiswonend kind (n=130) en twee partners met kinderen (n=95). In tabel 1 is de samenstelling van statushouders in verschillende leeftijdscategorieën weergegeven. In de tabel valt op dat met name de groep statushouders tot en met 17 jaar en de groep statushouders tussen de 27 en 44 jaar groot is.

Leeftijdscategorie	Aantal statushouders	Aandeel statushouders
0-17 jaar	100	36%
18-26 jaar	45	16%
27-44 jaar	85	30%
45-64 jaar	45	16%
65 jaar en ouder	5	2%

Tabel 1: Leeftijd van statushouders in Bronckhorst. Bron: Benchmarkrapport Divosa (2022).

3.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de wettelijke kaders en het beleid van de gemeente beschreven. In hoofdstuk 3 komen de organisatie en uitvoering aan bod. Hoofdstuk 4 gaat in op de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid. Ten slotte komen in hoofdstuk 5 de informatievoorziening, sturing en controle op het beleid en de uitvoering van inburgering aan bod.

³ Gemeente Bronckhorst, Mail beleidsmedewerker, 31 oktober 2023.

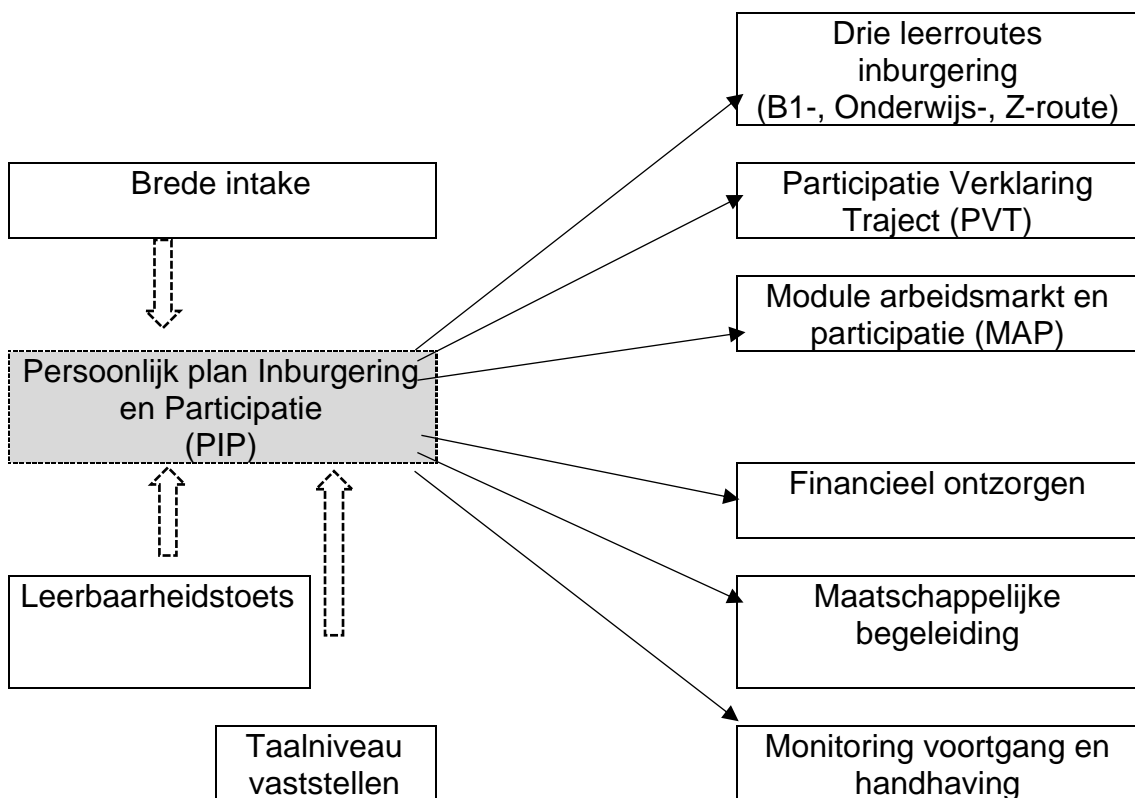
4. Wettelijke kaders en beleid

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de wettelijke kaders en het beleid van de gemeente voor inburgering aan bod. Het hoofdstuk sluit – net als de volgende hoofdstukken – af met een analyse met bevindingen.

4.1 Wettelijke kaders inburgering

4.1.1 Nieuwe Wet inburgering: verantwoordelijkheden gemeente

Vanuit de Wet inburgering zijn gemeenten “[...] verantwoordelijk om statushouders een sluitend inburgeringsaanbod te doen”.⁴ Eerder waren gemeenten alleen verantwoordelijk voor de Participatieverklaringstrajecten en de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Met de Wet inburgering heeft de gemeente de volledige verantwoordelijkheid gekregen voor de uitvoering van de wet. Figuur 2 toont een schematisch overzicht van de onderdelen van de Wet inburgering. Onder de figuur volgt een opsomming van de verschillende onderdelen met een korte uitleg van de rol van de gemeente.

Figuur 2: Onderdelen van de nieuwe Wet inburgering. Bron: Concept projectplan Implementatie Wet inburgering, gemeente Bronckhorst (2021).

Brede intake. Een belangrijk onderdeel van de Wet inburgering is de brede intake. Bij de brede intake onderzoekt de gemeente wat de mogelijkheden zijn van de statushouder om aan de inburgeringsplicht te voldoen. De brede intake bestaat minimaal uit:

- Een leerbaarheidstoets;⁵

⁴ Rijksoverheid, Wet inburgering 2021. Verkregen op 27 september 2023, van: www.rijksoverheid.nl

⁵ De leerbaarheidstoets geeft inzicht in het te behalen niveau van de Nederlandse taal.

- Een onderzoek naar het gevolgde onderwijs en werkervaring in het land van herkomst;
- Een verkenning naar de persoonlijke (fysieke en mentale) omstandigheden;
- Een verkenning van mogelijkheden om kind(eren) van de statushouder deel te laten nemen aan voorschoolse educatie.⁶

Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP). Op basis van de brede intake stelt de gemeente vervolgens met de statushouder het Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP) op. De wettelijke termijn voor het opstellen van het PIP bedraagt tien weken. Vanuit de Wet inburgering heeft het college de taak om op basis van de brede intake de volgende zaken vast te stellen:

- De door de statushouder te volgen leerroute;
- De benodigde ondersteuning en begeleiding voor de leerroute;
- De intensiteit van het Participatieverklaringstraject (PVT) en de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP);
- Voor zover van toepassing, welke afspraken er met de statushouder zijn gemaakt over het deelnemen van diens kind(eren) aan de voorschoolse of vroegschoolse educatie.⁷

De drie leerroutes. Op basis van de brede intake bepaalt de gemeente welke route statushouders volgen. Het inburgeringsaanbod bestaat uit een van de drie leerroutes:

- De B1-route. Deze route bestaat uit taal en (vrijwilligers)werk. Statushouders dienen binnen maximaal drie jaar de Nederlandse taal te beheersen op niveau B1. Statushouders kunnen ook participeren door middel van (vrijwilligers)werk.
- De onderwijsroute. In deze route worden (voornamelijk jongere) statushouders voorbereid op het volgen van een mbo-, hbo- of universitaire opleiding. Statushouders dienen de onderwijsroute binnen anderhalf jaar af te ronden. Statushouders binnen de onderwijsroute leren de taal op niveau B1 of hoger.
- De zelfredzaamheidsroute (Z-route). Dit is een route voor statushouders voor wie de B1- en onderwijsroute te moeilijk is. Deze statushouders leren de Nederlandse taal op A1-niveau en worden voorbereid om mee te doen in de Nederlandse samenleving. Niet alle statushouders halen het A1-niveau: dat is wettelijk ook niet verplicht. Het aanbod binnen de Z-route is gericht op spreken en luisteren en minder op lezen en schrijven.

Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM) is een examenonderdeel van de drie leerroutes. In dit onderdeel krijgen statushouders onder meer vragen over normen en waarden, de Nederlandse geschiedenis, het onderwijssysteem en de gezondheidszorg.

Participatieverklaringstraject (PVT). Het PVT maakt onderdeel uit van de inburgering en de gemeente biedt dit traject aan aan de statushouders. Statushouders ondertekenen de participatieverklaring en verklaren daarmee actief mee te willen doen in de Nederlandse samenleving en respect te hebben voor wat belangrijk is in Nederland.

Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP). Naast de leerroutes bieden gemeenten statushouders die de B1- en Z-route volgen ook de MAP aan. De MAP gaat over het werken en werk zoeken in Nederland.

---

⁶ Wet inburgering 2021. Verkregen op 27 september 2021, van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0044770/2022-01-01>

⁷ Wet inburgering 2021. Verkregen op 27 september 2021, van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0044770/2022-01-01>

Financieel ontzorgen. Volgens de Wet inburgering moeten gemeenten statushouders in het eerste half jaar dat zij een bijstandsuitkering hebben financieel ontzorgen. Gemeenten betalen vanuit de bijstandsuitkering de huur, zorgverzekering en gas, water en licht. Recent hebben gemeenten aangegeven dat het financieel ontzorgen soms moeilijk uitvoerbaar is. Vooruitlopend op een wetsherziening krijgen gemeenten daarom meer ruimte voor de inrichting van financieel ontzorgen. Gemeenten zijn dan niet langer verplicht om de vaste lasten van bijstandsgerechtigde statushouders te betalen. Wel blijven gemeenten verplicht om te voldoen aan het doel van het financieel ontzorgen: namelijk, ervoor zorgen dat de statushouder zich kan richten op de inburgering zonder onzekerheid over de financiële positie.⁸

Maatschappelijke begeleiding. De gemeente is vanuit de Wet inburgering verantwoordelijk voor het bieden van maatschappelijke begeleiding aan statushouders. Bij maatschappelijke begeleiding gaat het in elk geval om het bieden van praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen en het geven van voorlichting over basisvoorzieningen in de Nederlandse samenleving.

4.1.2 Implementatie Wet inburgering in Bronckhorst

Bronckhorst heeft voor de implementatie van de Wet inburgering een projectplan opgesteld. Voor de uitvoering van het projectplan werkte de gemeente met een projectorganisatie bestaande uit o.a. een bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever, een projectleider en deelprojectcoördinatoren externe in interne organisatie (zie hoofdstuk 3.1.1).⁹ In het projectplan staan drie stappen die de gemeente wil doorlopen met betrekking tot de implementatie van de Wet inburgering. Zie figuur 3 hieronder.

Figuur 3: De drie stappen uit het projectplan Implementatie Wet inburgering, gemeente Bronckhorst (2021).

Het projectplan omschrijft een aantal risico's ten aanzien van (tijdige) implementatie van de Wet inburgering: een relatief korte voorbereidingstijd, onzekerheid over het aanbod van leerroutes vanuit lokale aanbieders en mogelijk onvoldoende financiële middelen voor de uitvoering.

Uit de gesprekken met de gemeente blijkt dat de gemeente de eerste stap van het projectplan heeft afgerond: de Wet inburgering is geïmplementeerd.¹⁰ De gemeente is nog niet begonnen met de tweede en derde stap uit het projectplan. Dit komt omdat de projectleider van de implementatie van de Wet inburgering was overgezet naar de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. De gemeente geeft aan inmiddels te zijn gestart met het optimaliseren van de Wet inburgering. Er zijn een programmamanager en een beleidsmedewerker Migratie en Integratie gestart die hiermee bezig gaan.

⁸ Rijksoverheid, Meer maatwerk bij ondersteuning inburgeraars. Verkregen op 27 september 2023, van: www.rijksoverheid.nl

⁹ Gemeente Bronckhorst, Concept Projectplan Implementatie Wet inburgering, 30 juni 2021.

¹⁰ Gemeente Bronckhorst, ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

Brede intake en PIP

De gemeente voerde al vóór de Wet inburgering een brede intake uit met statushouders. De gemeente werkte hierdoor al volgens de door de nieuwe wet vereiste manier van werken.¹¹ De gemeente neemt de PIP's zo snel mogelijk (uiterlijk binnen de wettelijk gestelde termijn van tien weken) af bij statushouders.¹² De PIP's helpen volgens de betrokkenen goed om een breed beeld te krijgen van de situatie van statushouders. Daarbij gaat het onder andere om hun financiële situatie, gezondheid en thuissituatie. Uit een analyse van voorbeelden van een aantal PIP's blijkt dat hierin de verschillende vanuit de Inburgeringswet verplichte onderdelen (o.a. de te volgen leerroute, benodigde ondersteuning, PVT en MAP) zijn opgenomen.¹³

Leerroutes, MAP en PVT

Daarnaast komt uit de stukken en de gesprekken met betrokkenen naar voren dat de gemeente – overeenkomstig de wettelijke kaders – de drie leerroutes, de maatschappelijke begeleiding, het PVT en de MAP aanbiedt aan statushouders. De gemeente heeft de inburgering ingekocht bij vier externe organisaties (zie hoofdstuk 3.1.2).

4.2 Wettelijke taak huisvesting statushouders

Het Rijk bepaalt elk half jaar hoeveel statushouders gemeenten moeten huisvesten. De verdeling hangt af van het aantal mensen in de gemeente. Hieronder komt aan bod hoe de wettelijke taak eruit ziet en welke rol de gemeente Bronckhorst hierin dient op te pakken.

4.2.1 De huisvesting van statushouders

Wanneer een asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt – en daarmee 'statushouder' wordt – dient het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) de statushouder binnen twee weken te verbinden aan een gemeente waar deze de meeste kans heeft om in te burgeren. Vervolgens hebben gemeenten tien weken de tijd om woonruimte te vinden voor statushouders. Gemiddeld duurt dit langer vanwege het landelijke woningtekort. De gemeente bepaalt zelf wat voor woning ze aanbiedt aan statushouders (huurwoning, flexwoning, gedeelde woning). Ook bepaalt de gemeente zelf (middels de lokale huisvestingsverordening) of statushouders voorrang krijgen bij een sociale huurwoning.¹⁴ In de woonvisie Bronckhorst 2019-2025 staat er over de huisvesting van statushouders het volgende:

*"Statushouders zijn een urgente doelgroep op de woningmarkt. In principe worden zij gehuisvest in reguliere sociale huurwoningen van de woningcorporaties. In Bronckhorst zijn de afgelopen jaren vooral gezinnen gehuisvest, waardoor er met name grotere eengezinswoningen nodig waren."*¹⁵

In een collegevoorstel over de regionale opgave van de huisvesting van aandachtsgroepen (statushouders, vluchtelingen, Oekraïners) omschrijft het college verder een aantal uitgangspunten voor het behalen van de aantallen te huisvesten personen:

- We willen stabiliteit bieden aan de personen die aan ons worden toegewezen. Geen huisvesting voor korte termijn dus, maar met uitzicht op een langere periode. Hierbij kan

¹¹ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

¹² Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

¹³ Gemeente Bronckhorst, Diverse PIP's, 2023.

¹⁴ Rijksoverheid, Huisvesting statushouders. Verkregen op 27 september 2023, van: www.rijksoverheid.nl

¹⁵ Gemeente Bronckhorst, Woonvisie Bronckhorst 2019-2025, 12 juni 2021.

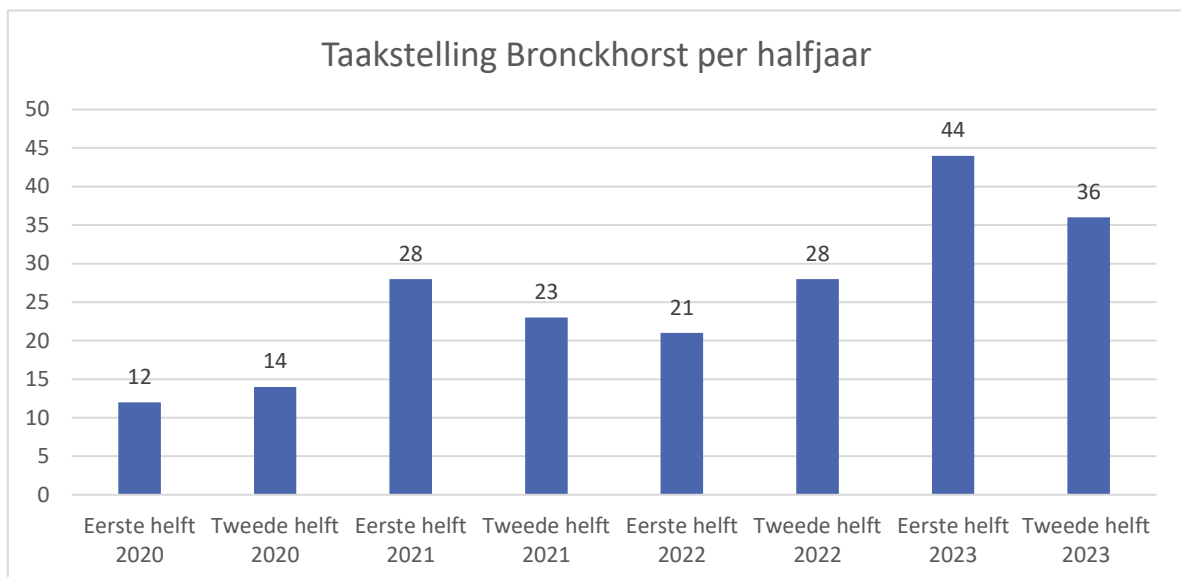

een tijdelijke locatie eventueel wel opgevolgd worden door een langduriger locatie in de omgeving.

- Het gaat niet alleen om huisvesting, maar om de mogelijkheid tot integratie en meedoen in de samenleving. We werken vanuit een geïntegreerde aanpak, met oog voor alle inwoners.
- We zoeken naar koppelkansen met voorzieningen in de omgeving. Onderwijs en bezigheden zijn belangrijk om goed te kunnen integreren. Dat moet deel van de uitwerking zijn.
- We zoeken voor statushouders naar mogelijkheden om een mix te bieden van huisvesting van verschillende groepen. Dus bij voorkeur samen met starters en andere woningzoekenden uit het gebied.¹⁶

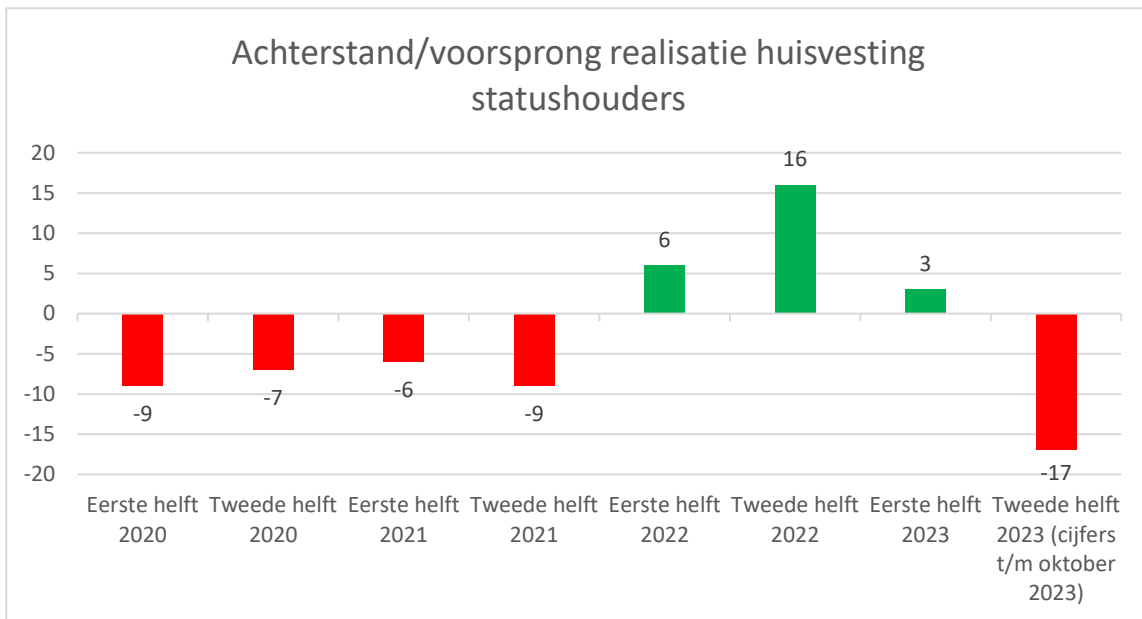
Hieronder in figuur 4 de taakstelling voor de huisvesting van statushouders in Bronckhorst. Zoals in de figuur te zien is, neemt de taakstelling in Bronckhorst in de meeste periodes toe. De taakstelling voor de tweede helft van 2023 is tussentijds verlaagd van 56 naar 36 statushouders vanwege verwerkingsachterstanden bij de IND.

Figuur 4: Taakstelling huisvesting statushouders in de gemeente Bronckhorst. Bron: Rijksoverheid (peildatum 1 november 2023).

In figuur 5 hieronder is weergegeven in hoeverre de gemeente in de periode 2020-2023 de taakstelling heeft behaald. Een negatief getal (rode kleur) betekent dat de gemeente in die periode een achterstand had. Een positief getal (groene kleur) duidt op een voorsprong ten opzichte van de taakstelling. In de figuur worden telkens de voorsprong en achterstand uit eerdere periodes meegenomen; de voorsprong van drie statushouders in de eerste helft van 2023 betekent bijvoorbeeld dat de gemeente in de tweede helft van 2023 drie statushouders minder hoeft te huisvesten.

¹⁶ Gemeente Bronckhorst, Collegevoorstel Regionale opgave huisvesting aandachtsgroepen, 27 juni 2023.

Figuur 5: De achterstand en voorsprong op de taakstelling in de gemeente Bronckhorst. Bron: Rijksoverheid (peildatum 1 november 2023).

Zoals in de figuur te zien is, moet de gemeente nog een ruim aantal statushouders huisvesten in de laatste maanden van 2023 om te voldoen aan de taakstelling voor de tweede helft van 2023. Het is ten tijde van dit onderzoek niet bekend in hoeverre de gemeente de aangeduide achterstand in 2023 kan wegwerken. Of de gemeente daadwerkelijk een achterstand heeft wordt op 31 december 2023 door de provincie bepaald.

4.3 Beleid

Hieronder gaan we in op het beleid van de gemeente ten aanzien van de inburgering van statushouders. Daartoe geven we eerst een korte omschrijving van het integrale beleidskader, waarvan de inburgering van statushouders onderdeel uitmaakt. Vervolgens beschrijven we de doelstellingen van de gemeente ten aanzien van inburgering.

4.3.1 Beleidskader sociaal domein

De gemeenteraad heeft op 20 april 2023 ingestemd met de verlenging van het beleidskader sociaal domein 2019-2022.¹⁷ Dit betekent dat het beleidskader tot en met 2026 van kracht zal blijven. In het beleidskader staat omschreven waar de focus van de gemeente binnen het sociaal domein op ligt. De visie van de gemeente is om iedere inwoner zorg en aandacht te geven, ongeacht of deze nieuwkomer is of al langer in Bronckhorst woont. De gemeente hanteert vanuit het beleidskader een integrale aanpak waarbij de ondersteuningsbehoefte van inwoners leidend is. Het beleid bevat de volgende vijf 'inhoudelijke kaders' waaraan vijf uitvoeringsprogramma's zijn gekoppeld:¹⁸

1. Gezond en weerbaar;
2. Vitaal oud worden;
3. Bronckhorst inclusief;
4. Zo doen we dat;
5. Iedereen een stevige basis.

¹⁷ Gemeente Bronckhorst, Raadsbesluit verlenging beleidskader sociaal domein 2019-2022, 20 april 2023.

¹⁸ Gemeente Bronckhorst, Beleidskader Sociaal Domein 'Gewoon meedoen!', 18 juni 2019.

In het kader hieronder is weergegeven welke beleidsvrijheid gemeenten hebben voor inburgering.

Beleidsvrijheid gemeenten inburgering

Gemeenten hebben de regie over inburgering, maar hebben daarbij te voldoen aan de kaders zoals landelijk geschetst in de Wet inburgering. De gemeente kan bijvoorbeeld in lokaal beleid niet besluiten om geen PIP op te stellen; dit is vanuit de Wet inburgering immers een vereiste. De gemeente heeft wel relatief veel beleidsvrijheid als het gaat om de wijze waarop zij statushouders bemiddelt naar werk. Ook als het gaat om het verbeteren van de gezondheid van statushouders hebben gemeenten veel beleidsvrijheid.¹⁹

4.3.2 Doelstellingen inburgering

Het uitvoeringsprogramma 'Bronckhorst inclusief' heeft als hoofddoel: 'Iedereen voelt zich thuis en kan meedoen in Bronckhorst'. Een van de focuspunten uit het uitvoeringsprogramma is de 'participatie en integratie van statushouders'. De gemeente benoemt hierbinnen drie resultaten die zij wil bereiken:

- Ongeacht achtergrond of beperking zijn inwoners van Bronckhorst actief in de samenleving;
- Waar nodig ondersteunen we inwoners bij het benutten en ontwikkelen van hun talenten. Dit kan zijn in de vorm van onderwijs naast of tijdens het werk, of door een beschutte werkplek waar ze verkennen wat ze kunnen;
- Inwoners voelen zich eigenaar van hun eigen ontwikkeltraject en zetten zich in om economisch zelfredzaam te zijn.²⁰

Uit een latere evaluatie/terugblik op het beleidskader volgt nog een focuspunt dat later is toegevoegd. Dit focuspunt heeft tevens betrekking op de inburgering van statushouders: 'doorzetten bestaande inzet op inburgering'. In de evaluatie koppelt de gemeente daar diverse acties aan (o.a. start implementatie nieuwe Wet inburgering, uitvoeren project Powervrouwen).²¹

Naast deze (kwalitatieve) doelen voor inburgering, heeft de gemeente voor de uitvoering van door Interbeek een document met KPI's opgesteld (o.a. minimale tevredenheidscijfer van statushouders en minimaal aantal statushouders dat het PVT heeft doorlopen binnen vier maanden).²² Ambtelijk betrokkenen geven aan dat er daarnaast geen andere harde criteria zijn gekoppeld aan de bovenstaande beleidsdoelen.^{23 24}

4.3.3 Budget inburgering (in beleid)

Er is geen apart budget voor inburgering opgenomen in het beleidskader of het uitvoeringsprogramma. Op basis van de nieuwe Wet inburgering heeft de gemeente dit later toegevoegd (zie verder hoofdstuk 4.2.1).²⁵

¹⁹ Sociaal en Cultureel Planbureau, In uitvoering: Een analyse van het op statushouders gerichte beleid en wat er nodig is om dit beleid te verbeteren, september 2021.

²⁰ Gemeente Bronckhorst, Uitvoeringsprogramma's Beleidskader sociaal domein 2019-2022, 18 februari 2020.

²¹ Gemeente Bronckhorst, Korte terugblik uitvoering beleidskader sociaal domein 2019-2022, 20 april 2023.

²² Gemeente Bronckhorst, Maatschappelijke begeleiding voor nieuwkomers die onder Wet inburgering 2022 vallen, 15 november 2022.

²³ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

²⁴ De gemeente heeft wel aanwezigheidspercentages opgenomen in de werkafspraken met Interbeek, het Graafschap College en de HAN. De (minimale) uitstroomcijfers staan op de website van Blik op Werk.

²⁵ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

4.4 Analyse

De analyse van bovenstaande informatie leidt tot de bevindingen opgenomen in het volgende kader.

Bevindingen

- **De gemeente voldoet aan haar wettelijke taak vanuit de Wet inburgering.** De gemeente heeft de Wet inburgering vóór 1 januari 2022 geïmplementeerd en biedt statushouders de drie leerroutes aan, de MAP en het PVT. De gemeente voert de verschillende onderdelen van de inburgering uit of heeft dit via aanbestedingen aan externe partijen uitbesteed.
- **De gemeente loopt (verklaarbaar: ontwikkelingen Oekraïne) achter op het projectplan voor de implementatie van de Wet inburgering.** De gemeente is nog niet begonnen met het optimaliseren van de uitvoering van de Wet inburgering (stap 2) en het optimaliseren van de participatie en integratie van statushouders (stap 3).
- **De gemeente heeft in 2022 en in de eerste helft van 2023 voldaan aan de taakstelling huisvesting statushouders.** In de laatste maanden van 2023 moet de gemeente nog een ruim aantal statushouders (17) huisvesten om te voldoen aan de taakstelling voor de tweede helft van 2023.
- **Inburgering van statushouders maakt onderdeel uit van het integrale beleidskader van de gemeente.**
- **De gemeente heeft in het beleid geen concreet (SMART) geformuleerde doelstellingen opgesteld voor de inburgering van statushouders (bijvoorbeeld minimale uitstroompercentages). Ook ontbreekt in het beleidskader een overzicht van het budget voor inburgering.** De doelstellingen zijn kwalitatief en er zijn geen concrete resultaten (KPI's) met bijbehorend tijdpad aan gekoppeld waarbinnen de doelstellingen gerealiseerd moeten worden.

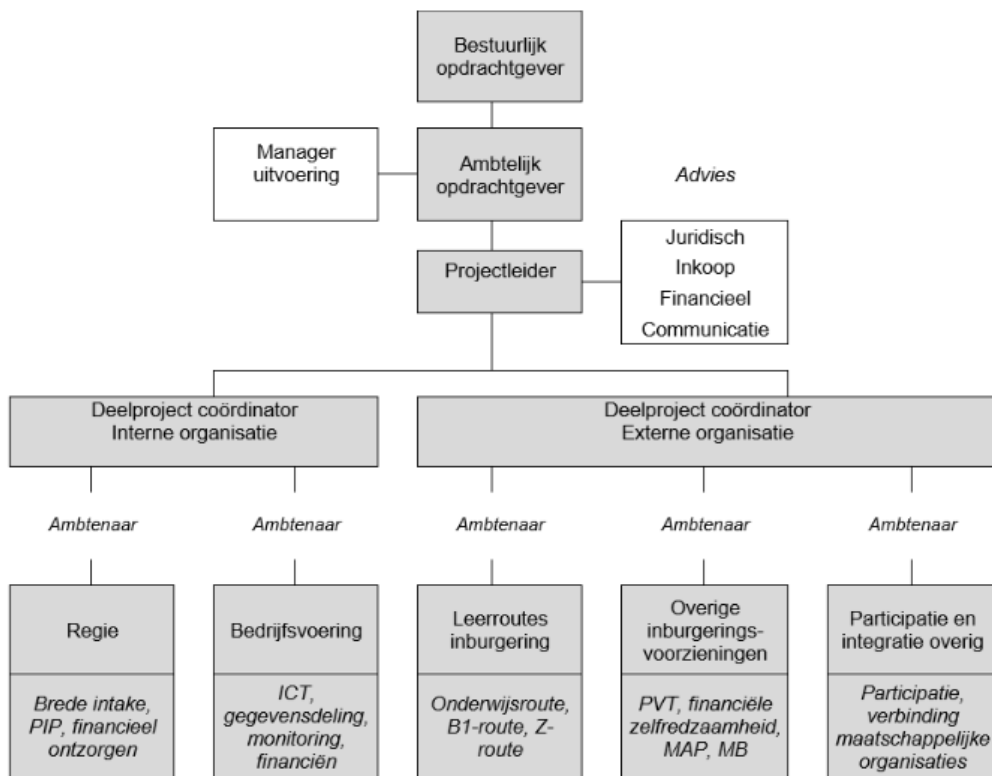

5. Organisatie en uitvoering

Dit hoofdstuk gaat in op de organisatie en uitvoering van de wet inburgering. Eerst komt een schets van de interne en externe organisatie van inburgering aan bod. Vervolgens gaat dit hoofdstuk in op uitvoering van inburgering (het inburgeringstraject).

5.1 Organisatie

5.1.1 Interne organisatie

Figuur 6: Schematische weergave interne projectorganisatie Wet inburgering. Bron: gemeente Bronckhorst (2021).

In bovenstaande figuur 6 is de organisatiestructuur weergegeven zoals de gemeente heeft bedoeld voor de implementatie en optimalisatie van de Wet inburgering. Aangezien de gemeente zoals reeds benoemd in hoofdstuk 2 nog twee fasen in het project heeft uit te voeren, is bovenstaande organisatiestructuur nog actueel. In het projectplan komen de diverse rollen van de betrokkenen aan bod:

- **Rol bestuurlijk opdrachtgever:** geeft richting en stuurt op resultaat; stemt af met andere bestuurders in college;
- **Rol ambtelijk opdrachtgever:** faciliteren projectleiders met mensen en middelen die noodzakelijk zijn voor uitvoering projectplan; zorgen voor een heldere opdracht; zorgen voor afstemming op managementniveau;
- **Rol projectleiders:** behalen resultaat binnen de opgestelde planning en verantwoording afleggen aan de ambtelijk opdrachtgever; sturing op het proces; ondersteunen deelprojectleiders op het proces.

5.1.2 Externe organisatie

Vanuit de regio Achterhoek hebben de acht gemeenten gezamenlijk een nationale aanbesteding gedaan voor de drie leerroutes waarbij inschrijvers zijn gescoord op het Programma van Eisen (PvE) Inburgering.²⁶ In het PvE staan een aantal algemene eisen (voor elke opdrachtnemer) en eisen die specifiek gelden voor elk van de leerroutes. De algemene eisen hebben onder meer betrekking op de kwaliteit, dienstverlening en overdracht. De specifieke eisen ten aanzien van de B1-route hebben betrekking op de dienstverlening (o.a. tijdige start en rekening houden met tempoverschillen binnen klassen) en de locatie (o.a. locatie is voor statushouders binnen 1 uur te bereiken). Voor de Z-route en onderwijsroute staan in het PvE vergelijkbare eisen ten aanzien van de dienstverlening en de locatie, met een aantal afwijkende eisen per leerroute (bijvoorbeeld de duur van het traject). Opdrachtnemers voor de B1- en Z-route dienen ook te beschikken over een keurmerk van Blik op Werk (zie het kader verderop in de tekst).

De opdracht is gegund aan vier organisaties: Interbeek Support (hierna: Interbeek), TopTaal, het Graafschap College en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).²⁷ Na de aanbesteding hebben de gemeenten binnen de regio afspraken gemaakt over welke gemeenten gebruikmaken van welke aanbieders. Vier gemeenten maken gebruik van TopTaal en de andere vier gemeenten van Interbeek (waaronder Bronckhorst). Er zijn tussen de gemeenten en de vier organisaties werkafspraken gemaakt die zijn vastgelegd in afzonderlijke werkafsprakenboeken. Hieronder volgt een korte omschrijving van de samenwerking van Bronckhorst met elke externe partij.

Interbeek

Bronckhorst heeft de B1-route, Z-route, de MAP, het PVT en de maatschappelijke begeleiding uitbesteed aan Interbeek.²⁸ Interbeek en de gemeente geven aan dat de onderlinge samenwerking goed verloopt. Interbeek geeft aan dat dit onder meer komt doordat de gemeente handelt op basis van vertrouwen en gelijkwaardigheid; de gemeente luistert naar het advies van Interbeek. Interbeek heeft zicht op de uitvoering in meerdere gemeenten en is uitgesproken positief over de persoonsgerichte aanpak in Bronckhorst (zie verder paragraaf 3.2.1).²⁹ Interbeek heeft minimaal tweemaal per jaar contact met de regionale contractmanager (regio Achterhoek) en minimaal vier keer per jaar met de gemeente over de voortgang op beleids- en casusniveau. In de gesprekken tussen Interbeek en de gemeente gaat het onder meer over de verschillende casussen, maatschappelijke begeleiding en de ureninzet van Interbeek. De gemeente geeft aan dat Interbeek haar van goede informatie voorziet over inburgering. Hoewel Interbeek de gemeente inmiddels wekelijks voorziet van een presentielijst, zou deze informatie nog beter kunnen door hierin ook informatie over oude-wetters (statushouders die vallen onder de oude Wet inburgering) op te nemen.³⁰

---

²⁶ Gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Aanbestedingsstrategie voor Nationale aanbesteding Wet inburgering, 28 april 2021.

²⁷ TenderNed, Leerroutes nieuwe Wet Inburgering Achterhoekse gemeenten, 15 december 2021. Verkregen op 16 oktober 2023, van: www.tenderned.nl

²⁸ Gemeente Bronckhorst, Raamovereenkomst Inburgeringstrajecten tussen Gemeente Bronckhorst en Hogeschool van Arnhem en Nijmegen i.s.m. Radboud Universiteit, 20 mei 2022.

²⁹ Interbeek, Gesprek, 13 september 2023.

³⁰ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

Graafschap College

De gemeente heeft voor de onderwijsroute een contract met het Graafschap College (mbo 2, 3 en 4) en een contract met de HAN (taalschakeltraject hbo/wo).^{31 32 33} Samen met gemeenten en docenten stelt het Graafschap College criteria vast voor de leerbaarheid van statushouders om te bepalen of statushouders geschikt zijn voor mbo- of hbo-niveaus (de onderwijsroute).³⁴ De gemeente geeft aan zo hoog mogelijk in te zetten en ervoor te zorgen dat jongeren zoveel mogelijk de onderwijsroute volgen. De gemeente geeft aan dat het Graafschap College uiteindelijk de knoop doorhakt of statushouders wel of niet geschikt zijn voor de onderwijsroute, onder andere aan de hand van een intakegesprek.³⁵ Hoewel er landelijk een groot tekort is aan taaldocenten, lukt het het Graafschap College naar eigen zeggen goed om voldoende gekwalificeerde docenten te vinden.³⁶

Het Graafschap College heeft voornamelijk contact met de regiocoördinator voor inburgering in de regio, die fungeert als belangrijkste gesprekspartner voor de onderwijsroute. De communicatie verloopt via de regiocoördinator en de betrokken opleidingsmanager en coördinator. Docenten en de coördinator hebben wel rechtstreeks contact met de klantmanagers van de gemeenten. Door de regionale samenwerking (regio Achterhoek) vindt de uitvoering van de onderwijsroute volgens het Graafschap College efficiënt plaats; het was voor de afzonderlijke gemeenten vanwege het relatief lage aantal statushouders niet haalbaar geweest om zelf onderwijsgroepen te creëren.³⁷

TopTaal

Hoewel de gemeente op dit moment geen gebruikmaakt van de diensten van Toptaal, heeft de gemeente ook met hen een raamovereenkomst afgesloten.³⁸ Indien er iets fout gaat bij Interbeek en er ontstaat daar een wachtlijst, kan de gemeente statushouders aanmelden bij Toptaal voor de B1-route en Z-route.³⁹

---

³¹ Gemeente Bronckhorst, Raamovereenkomst Inburgeringstrajecten tussen Gemeente Bronckhorst en Graafschap College, 24 mei 2022.

³² Gemeente Bronckhorst, Raamovereenkomst Inburgeringstrajecten tussen Gemeente Bronckhorst en Interbeek Support B.V., 21 mei 2021.

³³ Aangezien de HAN niet is gesproken, kunnen de onderzoekers geen uitspraak doen over de samenwerking met deze partij.

³⁴ Graafschap College, Gesprek, 4 september 2023.

³⁵ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

³⁶ Graafschap College, Gesprek, 4 september 2023.

³⁷ Graafschap College, Gesprek, 4 september 2023.

³⁸ Gemeente Bronckhorst, Raamovereenkomst Inburgeringstrajecten tussen Gemeente Bronckhorst en ToptTaal NT2-Experts B.V., 11 mei 2021.

³⁹ Gemeente Bronckhorst, ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

Blik op Werk keurmerk

Aanbieders van inburgering voor de B1-route en Z-route moeten jaarlijks voldoen aan een Blik op Werk keurmerk.⁴⁰ Blik op Werk controleert en borgt onafhankelijk de kwaliteit van dienstverleners voor inburgering en duurzame participatie en maakt alle informatie via de website toegankelijk.

Interbeek en TopTaal worden jaarlijks getoetst op onderstaande kwaliteitsaspecten:

- aantal beëindigde trajecten;
- plaatsingspercentages;
- nakomen van (prestatie)afspraken;
- tevredenheid opdrachtgevers en individuele klanten over geleverde diensten;
- privacy- en klachtenreglement en eisen aan de medewerkers;
- doelmatigheid en efficiëntie van interne processen.⁴¹

Uit een analyse van de kwaliteitsrapporten en tevredenheidscijfers op de website van Blik op Werk blijkt dat zowel Interbeek als TopTaal in 2022 voldeden aan de kwaliteitsaspecten.^{42 43} Dit betekent dat beide aanbieders beschikken over het Blik op Werk keurmerk.

5.2 Uitvoering

5.2.1 Uitvoering beleid

In de gesprekken geeft de gemeente aan dat de uitvoering van het beleid/de nieuwe Wet inburgering in algemene zin goed verloopt. De gemeente probeert statushouders zo goed mogelijk mee te laten doen in de samenleving door bijvoorbeeld de Werkcarousel en werkervaringsplekken. De gemeente probeert daarnaast ook op een laagdrempelig niveau statushouders mee te laten doen in Samen Bronckhorst. Deze projecten doet de gemeente bovenop haar wettelijke taak. Verder geeft de gemeente aan dat de verbinding in de Bronckhorster samenleving sterk is en dat de gemeente vooral een faciliterende rol speelt. Het is volgens de gemeente belangrijk om initiatieven uit de gemeenschap niet in de weg te zitten.⁴⁴

De gemeente biedt statushouders een maatwerktraject omdat de gemeente een integrale aanpak hanteert vanuit het beleid (één gezin, één plan, één regisseur). In deze aanpak staat de vraag van het gezin centraal. Uit de gesprekken komt naar voren dat het Sociaal Team door deze integrale aanpak iedereen (waaronder ook de statushouders) goed kent die ondersteuning krijgt van de gemeente. Statushouders zijn in dit opzicht wel een bijzondere doelgroep die een breder georganiseerde aanpak krijgen dan veel andere inwoners: de gemeente heeft immers een breed pakket aan zaken die voor statushouders geregeld moeten worden om hen zo mee te kunnen laten doen in de samenleving (o.a. het opstellen van het PIP, het ondersteunen bij de leerroute, het traject naar werk).⁴⁵ De gemeente werkt met vaste consultants die het aanspreekpunt zijn voor statushouders.

⁴⁰ Organisaties die de onderwijsroute uitvoeren dienen te beschikken over een onderwijslicentie en hebben voor het aanbod van de onderwijsroute een aparte keuring gehad van de onderwijsinspectie; zowel het Graafschap College als de HAN beschikken daarover en zijn tevens goedgekeurd door de onderwijsinspectie.

⁴¹ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

⁴² Blik op Werk, Auditrapport Blik op Werk Keurmerk, 12 april 2023. Verkregen op 16 oktober 2023, van: www.keurmerkapp.blikopwerk.nl

⁴³ Blik op Werk, Auditrapport Blik op Werk Keurmerk, 12 april 2023. Verkregen op 16 oktober 2023, van: www.keurmerkapp.blikopwerk.nl

⁴⁴ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

⁴⁵ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 26 juli 2023.

Het COA speelt bij de voorbereiding op de inburgering ook een rol (zie het kader hieronder).

Rol COA bij inburgering statushouders

Het COA biedt voorinburgeringsprogramma's aan op de AZC's aan statushouders. Het voorinburgeringsprogramma bestaat uit 115 uur Nederlandse taallessen (NT2) en 15 uur lessen over de Nederlandse maatschappij. Gediplomeerde docenten geven de NT2-lessen en programmabegeleiders van het COA verzorgen de andere lessen, soms met behulp van een tolk. Het COA bereidt statushouders met deze lessen voor op het Participatieverklaringstraject (PVT) dat verplichte lessen omvat over Nederlandse normen en waarden. Met de nieuwe Wet inburgering is ook de MAP onderdeel geworden van het inburgeringsprogramma; het COA biedt een inleiding aan op de MAP aan statushouders. Het voorinburgeringsprogramma is niet verplicht. Dit betekent dat dus het COA geen sancties kan opleggen aan statushouders als zij het programma niet volgen.

Het streefdoel van 80 procent deelname aan het voorinburgeringsprogramma wordt in gemeenten nog niet volledig behaald, zo geeft de gesproken betrokkene van het COA aan. Dit geldt in het algemeen en ook in specifieke situaties, zoals wanneer statushouders naar de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) gaan en de verantwoordelijkheid voor begeleiding verschuift van het COA naar de gemeente. De betrokkene van het COA geeft aan dat de gemeente Bronckhorst, net zoals de meeste gemeenten, bereid is om contact te leggen met statushouders wanneer deze gekoppeld worden vanuit nabijgelegen gemeenten, maar dat dit lastiger kan zijn bij grotere afstanden.⁴⁶

5.2.2 Ervaringen van statushouders en communicatie gemeente

Om een beeld te vormen van de praktijk van inburgering in Bronckhorst, hebben de onderzoekers met vier statushouders gesproken. De onderzoekers zijn met deze statushouders in contact gekomen met behulp van de gemeente. Bij een deel van deze gesprekken sloot de cultuurverbinder van de gemeente aan om ervoor te zorgen dat de gesprekken goed verliepen. In onderstaande tekstblokken volgt per gesproken statushouder een casusbeschrijving. Deze casusbeschrijvingen schetsen beelden van de uitvoering van de inburgering in Bronckhorst vanuit het perspectief van een aantal statushouders.

Casus 1

-Man met Iraanse migratieachtergrond

-Onderwijsroute

De statushouder woonde voorheen in een groter dorp in de gemeente Bronckhorst waar hij ook al wat voor zichzelf had opgebouwd. Recent moest hij verhuizen naar een kleiner dorp binnen Bronckhorst. De mensen die de statushouder ontmoette in het dorp waar hij woonde vond hij erg vriendelijk en geïnteresseerd. Hij ging in het dorp naar het taalcafé en naar de bibliotheek om mensen te ontmoeten en zijn Nederlands te oefenen. Dit soort activiteiten, net zoals werk, zijn volgens hem ook belangrijke factoren in het opbouwen van sociale contacten, al kost dat enige tijd.

“Om mensen te leren kennen moet je samen met hen gaan werken of een andere activiteit ondernemen.”

⁴⁶ COA, Gesprek, 18 september 2023.

Tijdens zijn activiteiten in het dorp waar hij eerder woonde ontmoette hij burens en andere inwoners. Ook vond hij werk in een winkel, naast de uren die hij doorbracht op school. Het werken in de winkel werd ook ondersteund vanuit zijn school, waar hij nog steeds vijf dagen in de week onderwijs volgt volgens de 'onderwijsroute'. Zijn collega's hielpen meneer ook met zijn recente verhuizing naar het kleinere dorp waar hij nu woont.

De verhuizing naar het kleinere dorp vond hij zelf erg lastig. Hij begrijpt nog steeds niet waarom de gemeente wilde dat hij wegging uit het grotere dorp. Hij heeft geprobeerd de verhuizing te voorkomen door bewijzen te verzamelen over zijn werk en sociale contacten, maar dit hielp niet. Ondanks dat hij erg tevreden is over de financiële ondersteuning die hij daarbij kreeg, vindt hij het lastig dat hij zelf geen keuze had. In het dorp waar hij nu woont is hij nog nieuw en heeft nog geen kans gehad iets vergelijkbaars op te bouwen. Ook het vinden van werk daar is lastig vanwege de taalbarrière. Het eerdere dorp waar hij woonde en waar meer faciliteiten zijn, is meer dan een uur reizen. Daarom bezoekt hij de plekken waar hij voorheen kon oefenen met taal en mensen niet meer. Het was voor meneer fijn geweest als hij een introductie had gehad bij o.a. het vinden van winkels en andere faciliteiten in het dorp waar hij nu woont.

Los van zijn negatieve ervaring met de verhuizing is meneer erg tevreden over het contact met de gemeente. Hij overlegt met zijn vaste consulent bij de gemeente bijvoorbeeld over ondersteuning omtrent zijn woning, vervoer, school, financiën en administratie. Hij heeft ook zeker het idee dat zijn consulent goed op de hoogte is van al zijn zaken. Momenteel moet hij nog negen maanden de onderwijsroute volgen. Hij vindt de taal leren het lastigst, terwijl de andere vakken (rekenen, inburgering) eigenlijk onder zijn niveau zijn. In de klas zelf is ook veel niveauverschil, merkt hij op. Dat zou hij persoonlijk anders willen.

Meneer vindt zijn werk erg belangrijk en vindt het lastig dat hij niet boven een bepaald bedrag mag verdienen, hoeveel hij ook werkt. Hij leert nu de taal, maar weet niet wat hij daarna kan doen. Hij zou graag ook iets willen leren waar hij wat aan zou hebben in zijn werkende leven in Nederland. Misschien kan hij gaan studeren, maar hij zou in ieder geval in de toekomst graag praktisch bezig willen zijn in de bouw.

Casus 2

-Man met Syrische migratieachtergrond

-Z-route

De statushouder woont met zijn vrouw en dochters in een van de dorpen in de gemeente Bronckhorst. Meneer volgt de Z-route. In zijn vrije tijd is hij graag sociaal bezig. In Syrië heeft hij al vele jaren ervaring als vrachtwagenchauffeur en dit is iets wat hij graag in Nederland ook weer zou willen oppakken.

Meneer kwam in de gemeente terecht door gezinshereniging. Zijn vrouw en kinderen woonden hier al. Hij vindt het een mooie plaats om te wonen, maar heeft enige twijfels over zijn woning omdat deze eigenlijk te klein is voor het hele gezin. Hij relateert dit wel door aan te geven dat hij zich bewust is van de wooncrisis in Nederland. Meneer en zijn vrouw zouden in principe graag uit het huidige dorp willen vertrekken voor een grotere woning, maar de kinderen willen graag blijven. Het gezin is tevreden met de buurt, al is het contact met de burens beperkt. Het gezin heeft sociale

contacten opgebouwd door de gemeente die hen had aangemeld bij de organisatie Buddy-to-buddy. Een of twee keer per week gaat het gezin gezamenlijk ergens eten of drinken. Meneer vindt het leuk om mensen te leren kennen en zo sociale contacten op te bouwen. Hij mist dan ook niets qua sociale contacten.

Het contact met de gemeente en zijn vaste consulent is altijd prima. Meneer geeft aan dat de gemeente veel hulp biedt voor allerlei praktische zaken, al had zijn vrouw al het meeste geregeld voordat hij in Nederland kwam wonen. Meneer hecht veel waarde aan het 'doen wat je moet doen' en doet graag zijn best om aanwezig te zijn bij bijvoorbeeld lessen en afspraken met de gemeente en door op tijd te komen.

Meneer gaat vier dagen in de week naar school en werkt één dag in de week als vrijwilliger bij de gemeente. De Z-route die hij volgt bevalt hem goed. Meneer is nog druk bezig met het leren van de taal. De docenten leggen goed uit en het is een rustige klas waar goed met elkaar wordt omgegaan. Meneer is minder tevreden over zijn werk: het niveau is te laag voor hem en hij leert weinig. Meneer zou graag iets willen doen waar hij blij van wordt en waar hij iets aan zou hebben in de toekomst, waar hij iets mee zou op kunnen bouwen. Dat gevoel heeft hij bij zijn vrijwilligerswerk niet. Meneer heeft dit al aangegeven bij zijn vrijwilligerswerk en probeert nu via zijn consulent een baan te krijgen als vrachtwagenchauffeur. Hij waardeert de hulp van de consulent erg. Zelf heeft hij weinig verbeterpunten met betrekking tot de Z-route. Hij heeft veel geleerd over wat er verwacht wordt van hem hier in Nederland en wat de sociale regels zijn.

Casus 3

-Mevrouw met Iraanse migratieachtergrond

- B1-route

Voor de B1-route gaat de statushouder drie dagen per week naar school. Haar man volgt de Z-route. Samen hebben ze ook een kind. De statushouder woont al een aantal jaren in Nederland, en sinds enkele maanden is ze verhuisd naar een dorp in de gemeente Bronckhorst. Na het afronden van haar taalonderwijs wil ze beginnen aan een opleiding op het mbo.

De statushouder beschrijft het dorp waar ze woont als een klein dorp waar met name 'aardige oude mensen' wonen, veel toeristen komen en de boodschappen duur zijn. Contact met mensen heeft ze vooral in de supermarkt of tijdens een wandeling. Kerkgang is een belangrijke activiteit voor de familie. In haar vorige woonplaats ging mevrouw regelmatig met haar gezin naar de kerk, waardoor ze daar veel vrienden hebben. Mevrouw heeft haar meeste sociale contacten nog in haar voormalige woonplaats, al vindt ze wel dat de gemeente haar goed hielp bij het vinden van nieuwe contacten in het dorp waar ze nu woont, bijvoorbeeld via het taalcafé.

De statushouder is blij met de B1-route die ze volgt, aangezien ze hierdoor meer tijd heeft om thuis te leren en te oefenen. Ze heeft daardoor meer tijd voor haar man en haar zoon. Ze vindt naar school gaan ook leuk, al vindt ze wel dat de B1-route nu te langzaam voor haar gaat. Dit komt omdat er veel mensen zijn van verschillende niveaus en leeftijden in de klas. Bovendien valt het haar op dat er ook een aantal leraren uit Syrië komen. Zij zijn geneigd veelal Syrisch te praten met de Syrische leerlingen. Dit is lastig voor leerlingen die niet Syrisch zijn en helpt ook niet met leren van Nederlands. Haar voorstel zou zijn om alleen Nederlandse docenten te hebben zodat alle

leerlingen alleen Nederlands praten in de klas, dat zou haar ook helpen met het beter leren van de taal.

De statushouder heeft een vaste consulent bij de gemeente die haar bijstaat en waar ze vragen aan kan stellen. Ze heeft ook vriendinnen die haar helpen. Naast haar consulent is er ook iemand die haar man helpt omdat hij ziek is. Ze vindt dat ze genoeg hulp krijgt van de gemeente met alles. Met name haar consulent waardeert ze erg. Ze kan bij haar consulent ook terecht als er problemen in haar familie zijn. De consulent luistert niet alleen, maar biedt waar nodig ook hulp aan. Dit is voor mevrouw erg belangrijk. Ze is positief over Nederland en de gemeente. Wel vindt ze het belangrijk om te benadrukken dat een consulent goed moet luisteren én helpen. Ze vindt dat het bij iedereen zo goed zou moeten gaan als tussen haar en haar consulent.

“Wij komen uit een ander land, het is hier anders. De gemeente helpt veel met school, inburgering en contact met iedereen in Nederland. Ik denk dat de gemeente hier veel mee helpt, voor iedereen die hier komt.”

Casus 4

-Mevrouw met Turkse migratieachtergrond

-Onderwijsroute

Mevrouw woont met haar man en kind in een dorp in de gemeente Bronckhorst. Ze vindt het fijn om in Nederland te zijn en waardeert het rustige dorp waar ze nu woont. Ze houdt van fietsen, haar sociale contacten en het naaien van kleding. Haar ambitie is om later tandartsassistente te worden en vanuit die baan goed om te gaan met mensen en kinderen, aangezien ze hier slechte ervaringen mee heeft vanuit Turkije.

De gemeente vond voor haar en haar gezin een woning in een dorp in de gemeente Bronckhorst. Ze houdt van de rust en dat past bij haar. Haar burens zijn wat ouder, maar erg aardig en weten goed om te gaan met het feit dat ze de taal niet goed spreekt. In het begin ging haar man vaak mee naar sociale aangelegenheden, waar hij optrad als tolk. Nu kan mevrouw zelf ook wat Nederlands spreken. Ze vindt het haar verantwoordelijkheid om contact te leggen met Nederlanders. Het valt haar op dat sommige andere mensen geen contact hebben met hun burens. Ze ziet het aangaan van sociale contacten en het bezoeken van festivals e.d. als een verplichting om te wennen aan de Nederlandse samenleving. Mevrouw wil graag een goede toekomst voor haar dochter in Nederland.

Mevrouw is heel tevreden met de hulp die ze krijgt vanuit de gemeente. Als ze ergens tegenaan loopt wordt ze gelijk geholpen. Mevrouw vindt het belangrijk dat de gemeente open is naar haar en dat zij andersom ook open is naar de gemeente. Ze heeft een vaste consulent die snel reageert als ze een vraag stelt, daar is ze erg tevreden over. Mevrouw verklaart dat zij en haar gezin altijd op de juiste manier geholpen zijn door de gemeente.

“De gemeente heeft ook het recht om te weten wat voor persoon ik ben en wat ik in het verleden gedaan heb, om mij beter te kunnen helpen.”

Mevrouw gaat vijf dagen in de week naar school voor de onderwijsroute. Dit bevalt goed. De leraar

legt alles langzaam en duidelijk uit, wat ook precies is waar ze van houdt. Alle leerlingen zijn jonger dan haar, maar wel serieus bezig. Mevrouw doet ook graag wat ze moet doen en probeert anderen ook te helpen waar mogelijk. Ze voelt zich geholpen en gemotiveerd in de onderwijsroute, zeker als ze het vergelijkt met Turkije. Ze is erg blij met hoever ze hier kan komen. Het schrijven en lezen in het Nederlands gaat goed, maar spreken blijft moeilijk. Ze wil eigenlijk nog geen gesprekken voeren met mensen in het Nederlands totdat ze het goed kan. Ze wil dat erg graag leren.

Pas als mevrouw de taal spreekt kan ze samen met de gemeente kijken wat er moet gebeuren, zodat ze tandartsassistente kan worden. Dit is haar doel in Nederland. Omdat mevrouw nog moet werken aan haar taalvaardigheid weet ze ook nog niet wat ze qua steun van de gemeente mag en kan verwachten in het traject om tandartsassistente te worden. Dit kan nog een lange weg worden, maar ze weet wel zeker dat ze geholpen zal worden, als ze er bij de gemeente om vraagt.

Communicatie gemeente met statushouders

In de gesprekken die de gemeente met statushouders voert, sluit een zogenaamde cultuurverbinder aan. Dit is standaard bij de PIP-gesprekken. De cultuurverbinder zorgt er onder meer voor dat statushouders gerust worden gesteld; sommige statushouders hebben angst en wantrouwen jegens de overheid. De cultuurverbinder sluit bij de gesprekken niet alleen aan als tolk, maar heeft in de gesprekken (en achteraf bij de evaluatie hiervan met de consulent) ook een actieve rol. Zo kan het gebeuren dat een statushouder het ene zegt, maar het andere bedoelt. De cultuurverbinder let in de gesprekken bijvoorbeeld op de intonatie van de statushouders: het gaat erom *hoe* zij iets zeggen en niet altijd wat zij zeggen.⁴⁷

De statushouders zijn verdeeld over drie medewerkers ('consulenten'). Deze consulenten houden zich – vanwege de integrale aanpak – niet alleen met de inburgering van statushouders bezig, maar ook met andere onderwerpen. Op dit moment is er een caseload van in 2023 gemiddeld 18 statushouders per consulent (statushouders die een traject volgen). De gemeente geeft aan alle statushouders in Bronckhorst persoonlijk te kennen. De gesprekken gevoerd in het kader van dit onderzoek bevestigen dat. De consulenten zijn aanwezig bij het huisbezoek aan de statushouders zodra statushouders gekoppeld zijn aan een woning. Daar vult de consulent de formulieren in voor de statushouder en kent de uitkering en de bijzondere bijstand voor woninginrichting toe. Een ander moment waarop de gemeente actief contact zoekt met statushouders, is als zij zich met een ongeldige reden afmelden bij een les van Interbeek. Het contact van de gemeente en de statushouders verloopt in dat geval via Whatsapp of telefonisch via de cultuurverbinder.⁴⁸

5.2.3 Knelpunten uitvoering

Uit de gesprekken binnen de gemeente komen ook enkele knelpunten naar voren. Hieronder komen de belangrijkste knelpunten aan bod.

Kinderopvang

Kinderopvang vormt volgens betrokkenen een knelpunt in de uitvoering: er is onvoldoende plek voor kinderopvang en de locaties zijn voor statushouders niet goed bereikbaar. Er was in september 2023 een wachtlijst van negen statushouders voor kinderopvang, waardoor vier statushouders nog niet hebben kunnen starten met hun inburgeringstraject. Kinderopvang komt ook in de brede intake met statushouders ter sprake. Mogelijke oplossingen waar de gemeente over nadenkt zijn het vaker

⁴⁷ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 16 augustus 2023.

⁴⁸ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

inzetten van gastouderbureaus en ervoor zorgen dat vader en moeder apart van elkaar het inburgeringstraject volgen. Dit laatste is een tijdelijke oplossing voor de onvoldoende kinderopvang, waardoor een ouder thuis kan zijn om voor de kinderen zorgen.⁴⁹

Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

DUO stelt de (initiële) inburgeringsplicht en de inburgeringstermijn vast. Statushouders krijgen hierover van DUO een kennisgevingsbrief. Statushouders kunnen geen geld lenen bij DUO en krijgen financiële ondersteuning vanuit de gemeente. Gezinsmigranten en overige migranten kunnen wel bij DUO lenen.⁵⁰

Betrokkenen geven aan dat DUO een knelpunt vormt in de uitvoering van de Wet inburgering. Dit geldt ook voor andere gemeenten. DUO is niet of erg lastig bereikbaar en de dienstverlening verloopt volgens de gemeente moeizaam. Soms moeten statushouders daardoor lang wachten voordat ze bijvoorbeeld goedkeuring van DUO krijgen op bepaalde documenten die zij nodig hebben voor hun Nederlanderschap. DUO heeft de gemeente geïnstrueerd hoe zij met het systeem om moet gaan aan de hand van een zeer uitgebreid document. Hier kan de gemeente niet goed mee uit de voeten. Dit is frustrerend omdat DUO weet hoe het systeem in elkaar zit. Ook zijn bij DUO soms gegevens van klanten 'kwijt'.⁵¹

Financiële zelfredzaamheid

Het is aan gemeenten om alle statushouders in het eerste half jaar dat zij een bijstandsuitkering krijgen financieel te ontzorgen. Dit betekent dat de gemeente ervoor zorgt dat zij de vaste lasten van statushouders (bijvoorbeeld huur- en energiekosten en verplichte verzekeringen) betalen uit de bijstand. Sinds kort krijgen gemeenten vanuit het Rijk meer maatwerk voor de financiële ontzorging: gemeenten kunnen ondersteuning aanpassen aan de individuele situatie van statushouders.⁵²

Volgens betrokkenen is financiële zelfredzaamheid van statushouders een lastig thema voor de gemeente omdat zij met veel verschillende partners te maken heeft, zoals DUO, woningcorporaties en energiemaatschappijen. Betrokkenen geven aan dat daar landelijk geen afspraken over zijn gemaakt. De gemeente speelt hierop in door bij alle woningopleveringen van statushouders aanwezig te zijn. Daardoor beschikt de gemeente gelijk over alle gegevens van statushouders.

---

⁴⁹ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 26 juli 2023.

⁵⁰ Dienst Uitvoering Onderwijs, Informatie over de Wet inburgering 2021. Verkregen op 1 november 2023, van: www.duo.nl

⁵¹ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

⁵² Divosa, Statushouders begeleiden naar financiële zelfredzaamheid: 'Neem niet alles uit handen', 9 mei 2023. Verkregen op 1 november 2023, van: www.divosa.nl

5.3 Analyse

De analyse van bovenstaande informatie leidt tot de bevindingen opgenomen in het volgende kader.

Bevindingen

- **De gemeente heeft middels een regionale aanbesteding een duidelijke en transparante keuze gemaakt voor de externe partijen die de inburgering uitvoeren.** De keuze voor een regionale aanbesteding is logisch en heeft voor de gemeente ook schaal- en doelmatigheidsvoordelen. Door (regionale) werkafspraken heeft de gemeente met de externe partijen duidelijke richtlijnen over hetgeen zij van hen verwacht.
- **Betrokkenen (Graafschap College, Interbeek, statushouders zelf) zijn zonder uitzondering (zeer) positief over de uitvoering van de inburgering door de gemeente.** De gemeente toont zich een gelijkwaardige partner, zo blijkt uit de gesprekken met de uitvoerende partijen. Dit komt onder meer door het vertrouwen dat de gemeente heeft in de uitvoering door de externe partijen.
- **Ook de gesproken statushouders zijn positief over de gemeente: er is een vaste consulent en de gemeente biedt de gewenste ondersteuning aan.** Statushouders kunnen bij hun consulent niet alleen terecht met vragen over hun inburgering, maar juist ook als zij op andere terreinen (o.a. werk, gezondheid, familie) ondersteuning nodig hebben. In die zin voelen statushouders zich voldoende gesteund om mee te kunnen doen in de samenleving.
- **De gemeente heeft oog voor cultuursensitiviteit en er is sprake van duidelijke communicatie met statushouders.** Dit blijkt onder andere uit het inzetten van een cultuurverbinder bij de gesprekken met statushouders.
- **Positieve elementen in de uitvoering zijn onder meer de constructieve samenwerking (consulenten/ beleidsmedewerkers denken goed mee) en het werken met een vaste consulent voor statushouders vanuit de gemeente.**
- **Kinderopvang vormt een knelpunt in de uitvoering: er is een wachtlijst.** De gemeente werkt aan mogelijke oplossingen (o.a. inzet gastouderbureaus en probeert ouders los van elkaar les te laten volgen), maar dit blijft een aandachtspunt.
- **Andere knelpunten in de uitvoering zijn DUO en de financiële zelfredzaamheid van statushouders.** Dit zijn ook landelijk onderwerpen waar gemeenten mee worstelen. De beperkte of late input van DUO is een knelpunt aangezien hierdoor sommige statushouders niet zichtbaar zijn in het systeem van de gemeente. Financiële zelfredzaamheid blijkt voor de gemeente ingewikkeld. Er is op dat vlak een discrepantie: de gemeente wil statushouders enerzijds graag ondersteunen en doet dat door de integrale vraaggestuurde aanpak. Anderzijds moeten statushouders op termijn zelfredzaam zijn.

6. Doeltreffendheid en doelmatigheid

In dit hoofdstuk komen de resultaten van de gemeente ten aanzien van de inburgering van statushouders aan bod: de doeltreffendheid (effectiviteit) van het beleid. Vervolgens volgt een vergelijking met landelijke cijfers. Ten slotte wordt de doelmatigheid (efficiëntie) van het beleid besproken.

6.1 Doeltreffendheid

Zoals reeds beschreven in hoofdstuk 2.3.2 bestaan er geen concreet uitgewerkte doelen in het beleid ten aanzien van inburgering. Om toch een uitspraak te kunnen doen over de resultaten (doeltreffendheid) van het beleid, komt eerst aan bod op hoe betrokkenen binnen de gemeente en externe partijen aan kijken tegen de effectiviteit van de gemeente, aan de hand van voorwaarden voor een doeltreffende uitvoering (uit het normenkader). Vervolgens komt een (kwantitatieve) vergelijking met andere gemeenten aan bod.

6.1.1 (Kwalitatieve) resultaten/effectiviteit beleid

In de gesprekken is gevraagd wat de visie van de betrokkenen is op de doeltreffendheid van het beleid. De betrokkenen gaven daarop aan dat zij nog geen zicht hebben op de eerste resultaten, aangezien de gemeente relatief recent gestart is met de uitvoering van de Wet inburgering.⁵³ Dit betekent dat de statushouders die onder de nieuwe Wet vallen (vanaf de invoering van de Wet inburgering per 1 januari 2022) nog bezig zijn met hun traject.

Zoals benoemd in hoofdstuk 2.3.2, heeft het college een aantal KPI's geformuleerd om de maatschappelijke begeleiding van statushouders door Interbeek te kunnen monitoren (zie bijlage 3). De gemeente geeft echter aan nog geen eerste meetmoment te hebben gedaan op deze KPI's. Betrokkenen geven aan dat de eerste resultaten van deze monitoring nog volgen, en dat dit ook direct de nulmeting gaat zijn om zicht te geven op de maatschappelijke begeleiding van statushouders in Bronckhorst.⁵⁴ Dit is opvallend, omdat de gemeente inmiddels al bijna twee jaar bezig is met de uitvoering van de wet en halfjaarlijks met Interbeek de uitvoering van de inburgering bespreekt.

Hieronder komt elk onderdeel uit het normenkader zoals benoemd bij doeltreffendheid stapsgewijs aan bod. Elk van deze onderdelen kan worden gezien als een voorwaarde voor een doeltreffende (effectieve) uitvoering van de wet.

Tijdige start inburgeringstraject. De gemeente begint zo snel mogelijk met het inburgeringstraject, namelijk zodra het PIP is afgenomen bij inburgeraars.⁵⁵ Zoals reeds benoemd in hoofdstuk 3.2.3 vormt DUO een knelpunt in de uitvoering omdat sommige statushouders niet naar boven komen in het systeem. In uitzonderlijke gevallen lukt het volgens de gemeente niet om statushouders binnen tien weken te laten starten met het inburgeringstraject. Daar is bijvoorbeeld sprake van als statushouders geen kinderopvang kunnen vinden (zie ook hoofdstuk 3.2.3) of als er problemen zijn met vervoer. Er staan op dit moment negen kinderen op de wachtlijst voor de kinderopvang, waardoor vier statushouders nog niet zijn begonnen met hun leerroute.⁵⁶

⁵³ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

⁵⁴ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

⁵⁵ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

⁵⁶ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 26 juli 2023.

Beleidsconforme uitvoering. De uitvoering van het beleid verloopt goed volgens de betrokkenen: de gemeente hanteert een integrale aanpak waarbij consultants van de gemeente verantwoordelijk zijn voor het brede aanbod aan ondersteuning voor inwoners. Ook voor statushouders is er sprake van een integrale aanpak. Daardoor weten inwoners volgens betrokkenen gelijk waar ze moeten zijn.⁵⁷ De aanpak zorgt er ook voor dat de gemeente alle statushouders 'kent'.⁵⁸

Faciliteren maatwerk door PIP. Betrokkenen geven aan dat het aanbieden van het PIP ervoor zorgt dat statushouders een maatwerktraject aangeboden krijgen. Dit valt onder de integrale aanpak die de gemeente hanteert vanuit het beleidskader: één gezin, één plan, één regisseur.⁵⁹

Tijdig vaststellen PIP (binnen tien weken). Er zijn binnen de gemeente geen signalen dat het *niet* lukt om binnen tien weken een PIP vast te stellen.⁶⁰ De enige statushouders voor wie het de gemeente niet lukt om binnen de termijn van tien weken de PIP vast te stellen, zijn statushouders die niet in het systeem van DUO naar voren komen.⁶¹ Dit speelde bijvoorbeeld bij hervestigers. Hoeveel statushouders dat zijn, heeft de gemeente niet aangegeven.

Inburgeringsaanbod bevat drie leerroutes, MAP en PVT. Zoals beschreven in hoofdstuk 2.1.2 maken de leerroutes, de MAP en het PVT onderdeel uit van het inburgeringsaanbod van de gemeente.

Maatschappelijke begeleiding en vaste consulent bij gemeente. De gemeente heeft de maatschappelijke begeleiding uitbesteed aan Interbeek (zie ook hoofdstuk 3.1.2). De maatschappelijke begeleiding houdt in dat statushouders ondersteuning krijgen bij het regelen van praktische zaken, zoals het aanvragen van verzekeringen en het regelen van de verhuizing. De statushouders hebben daarnaast een vaste consulent bij de gemeente, maar deze is – vanwege de uitbesteding van maatschappelijke begeleiding aan Interbeek – niet betrokken bij de maatschappelijke begeleiding.

Afronding inburgeringstraject binnen drie jaar. Doordat de wet nu minder dan twee jaar van kracht is, is het nog onduidelijk in hoeverre het statushouders die onder de nieuwe wet vallen lukt de inburgeringstrajecten binnen drie jaar af te ronden. De gemeente hoopt dat de eerste statushouders in de loop van 2024 hun inburgeringstraject afronden.⁶² Figuur 7 hieronder geeft wel inzicht in de gemiddelde duur van het inburgeringstraject halverwege 2022. Het gemiddelde inburgeringstraject duurde halverwege 2022 gemiddeld 38 maanden; een maand meer dan de benchmark en gemeenten uit dezelfde orde-grootte als Bronckhorst.⁶³ Het betreft hier echter statushouders die nog onder de oude Wet inburgering vielen. Het valt nog te bezien hoelang het gemiddelde inburgeringstraject in Bronckhorst duurt onder de nieuwe wet.

---

⁵⁷ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 18 juli 2023.

⁵⁸ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 26 juli 2023.

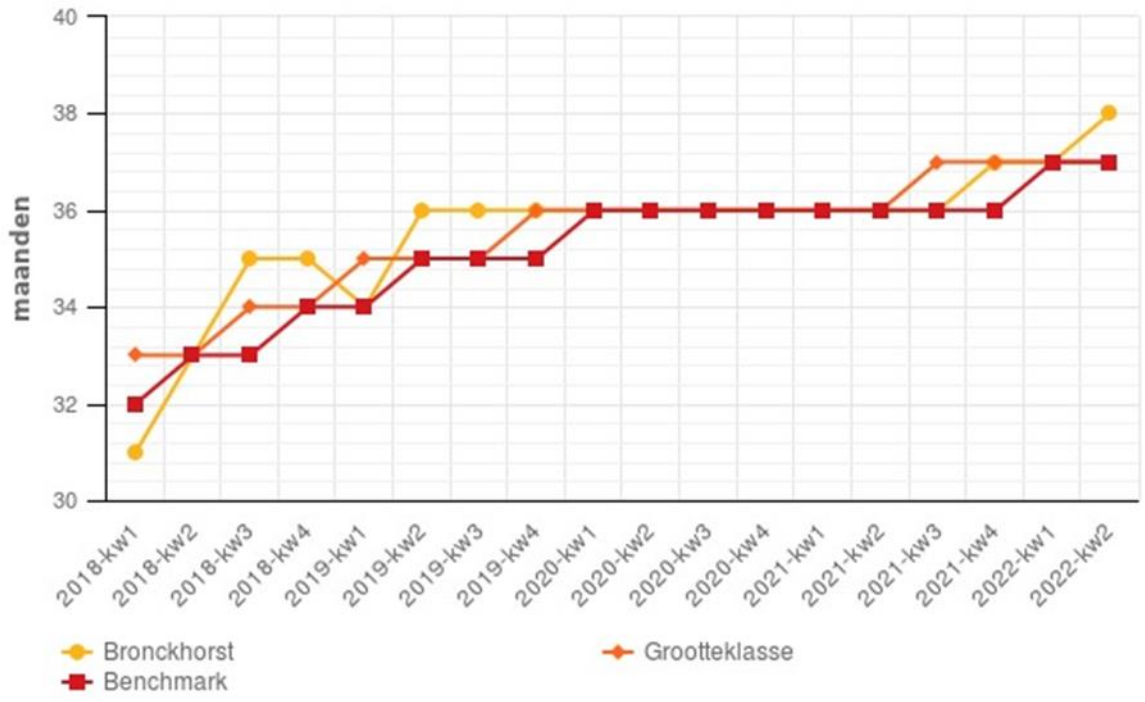
⁵⁹ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 26 juli 2023.

⁶⁰ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 26 juli 2023.

⁶¹ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek 18 juli 2023.

⁶² Gemeente Bronckhorst, Mail beleidsmedewerker, 16 oktober 2023.

⁶³ Met de 'benchmark' worden alle 135 gemeenten bedoeld die mee hebben gedaan met de Benchmark van Divosa. Met 'orde-grootte' worden de 71 gemeenten uit de benchmark bedoeld die in dezelfde grootteklasse vallen als de gemeente Bronckhorst (25.000-50.000 inwoners).

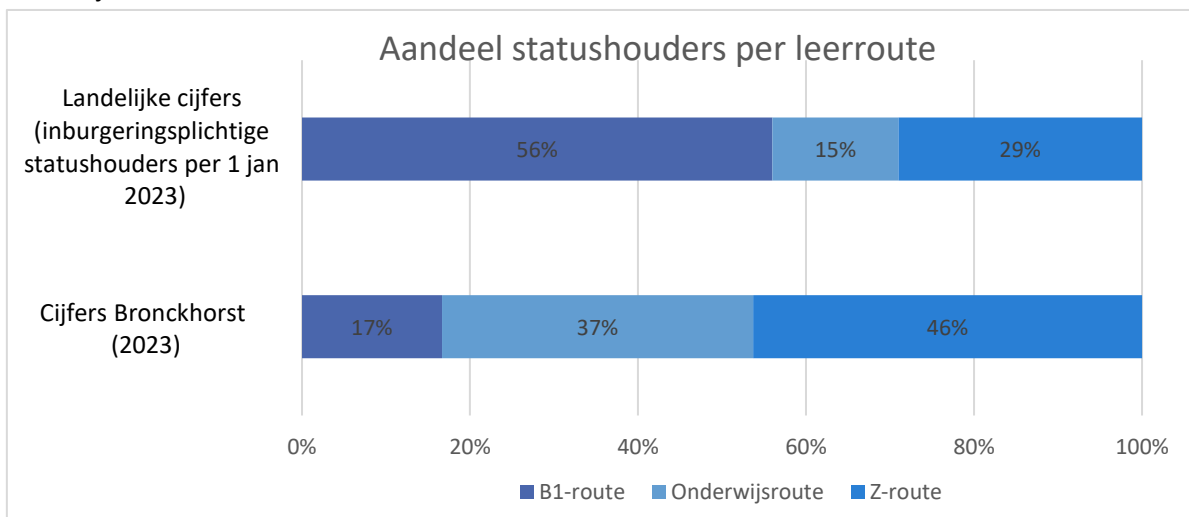
Figuur 7: Gemiddelde duur inburgeringstrajecten. Bron: Benchmark Divosa (2022).

6.1.2 Kwantitatieve vergelijking

Om zicht te krijgen op de doeltreffendheid van het beleid en de uitvoering daarvan, volgt hieronder een kwantitatieve vergelijking tussen Bronckhorst en andere gemeenten/landelijke cijfers op een aantal onderdelen.

Statushouders per leerroute

Zoals hieronder weergegeven in figuur 8 wijkt het aandeel statushouders per leerroute af van het landelijke beeld.

Figuur 8: Aandeel statushouders per leerroute. Bron: Cijfers gemeente Bronckhorst en landelijke cijfers KIS-Monitor (2023).⁶⁴

⁶⁴ Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS), KIS-Monitor 2023 – Gemeentelijk beleid arbeidstoeleiding en inburgering statushouders en gezinsmigranten, september 2023.

Waar landelijk ruim de helft (56%) van de statushouders de B1-route volgt, is dit in Bronckhorst 17% van de statushouders. De Z-route is de meest gevolgde leerroute in Bronckhorst: 46% van de statushouders volgt deze route. Ook de onderwijsroute wordt door statushouders in Bronckhorst (37%) vaker gevolgd dan het landelijk gemiddelde (15%).

Desgevraagd geeft de betrokkene van de gemeente aan dat het hoge aandeel statushouders in de onderwijsroute komt doordat de gemeente zoveel mogelijk probeert om jongeren aan die leerroute toe te verwijzen waar vervolgens wordt onderzocht door het Graafschap College of zij dit aankunnen. Voor het hoge aandeel statushouders in de Z-route geeft de betrokkene van de gemeente aan dat de gemeente een relatief hoge instroom heeft van analfabeten, dan wel lager geschoolden. De gemeente kiest er bewust voor om hen meer tijd te geven om de taal eigen te maken: als deze statushouders op A2-niveau uitkomen, kunnen zij doorstromen naar de B1-route. De gemeente vindt het betere en positiever om tegen statushouders te zeggen dat ze een stap omhoog kunnen doen, dan dat zij een stap omlaag moeten doen (van B1- naar Z-route); als statushouders teruggaan van de B1-route naar de Z-route betekent dit dat zij ook 800 participatie uren moeten inhalen. Een kanttekening op de verschillen in de figuur is dat het in Bronckhorst om relatief kleine aantallen gaat (54 statushouders in totaal), waardoor een kleine afwijking al een groot verschil in de percentages kan maken.

Aanwezigheidspercentage

Voor een effectieve inburgering is het vanzelfsprekend van belang dat statushouders zoveel mogelijk aanwezig zijn bij de lessen die zij volgen gedurende hun leerroute. De gemeente heeft via regionale afspraken met Interbeek, het Graafschap College en HAN aanwezigheidspercentages van minimaal 80 procent afgesproken.^{65 66 67} Indien partijen deze percentages niet behalen, dienen zij zo snel mogelijk contact op te nemen met de gemeente om tot een gezamenlijk (persoonlijk) plan van verbetering te komen.

Uit de gesprekken komt naar voren dat de gemeente het belangrijk vindt te sturen op de aanwezigheid van statushouders bij de lessen. Een voorbeeld hiervan is dat Interbeek voorheen geen goede presentielijst van statushouders met de gemeente deelde. Inmiddels voorziet Interbeek de gemeente wekelijks van een presentielijst.⁶⁸ De gemeente wilde deze informatie graag ontvangen om zo zicht te krijgen op de aanwezigheid van statushouders bij de lessen en welke statushouders dit betrof. Een consultant van de gemeente neemt direct contact op met een statushouder als er sprake is van een ongeldige reden voor afmelding van de lessen.

In tabel 2 hieronder een overzicht van de aanwezigheid van statushouders bij de drie leerroutes. Voor de onderwijsroute is dit uitgesplitst naar mbo (Graafschap College) en hbo (HAN).

Leerroute	Aanwezigheidspercentage
B1-route	85%
Onderwijsroute (mbo)	70%
Onderwijsroute (hbo/wo)	91%
Z-route	89%

Tabel 2: Aanwezigheidspercentages van statushouders bij de drie leerroutes. Bron: Cijfers gemeente Bronckhorst (2023).

⁶⁵ Arbeidsmarktregio Achterhoek, Werkafsprakenboek Onderwijsroute MBO-Inburgering Graafschap College, 6 juli 2022.

⁶⁶ Arbeidsmarktregio Achterhoek, Werkafsprakenboek Z-route en B1-route inburgering Interbeek Support, mei 2023

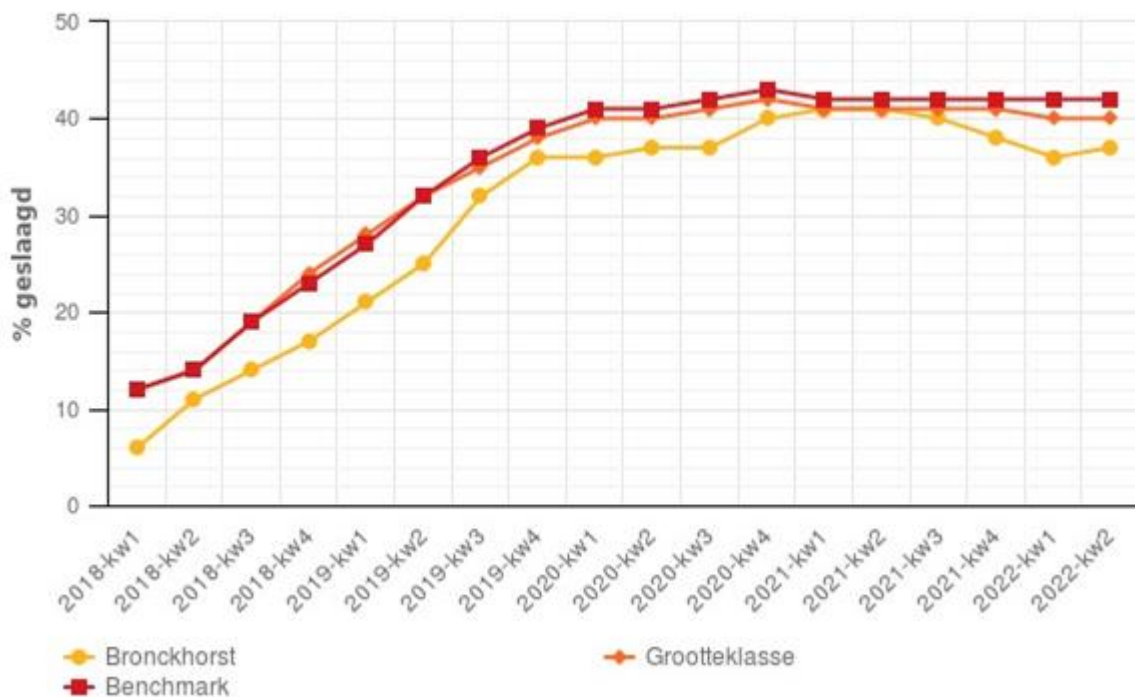
⁶⁷ Arbeidsmarktregio Achterhoek, Werkafsprakenboek Onderwijsroute HBO/WO gemeenten en HAN, mei 2023.

⁶⁸ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

Zoals uit de tabel duidelijk wordt, ligt het aanwezigheidspercentage van de leerroutes relatief dicht bij elkaar. Bij de onderwijsroute (mbo) ligt het aanwezigheidspercentage met 70 procent het laagst en valt daarmee tevens onder het afgesproken niveau van 80 procent. De gemeente geeft aan dat een statushouder uit Bronckhorst lange tijd veel afwezig is geweest en dat dit sterk drukt op het aanwezigheidspercentage (het betreft 'slechts' elf statushouders op dit moment binnen de onderwijsroute voor het mbo).⁶⁹ De gemeente werkt in samenwerking met het Graafschap College aan een persoonlijk ontwikkelplan voor deze statushouder. Landelijke cijfers over de aanwezigheid van statushouders bij de lessen van de leerroutes hebben de onderzoekers niet aangetroffen. Een vergelijking met landelijke cijfers is daardoor niet mogelijk.

Slagingspercentage

Het inburgeringsexamen is onderdeel van de inburgering. Statushouders leggen een inburgeringsexamen af om te bewijzen dat ze de Nederlandse taal voldoende machtig zijn en weten hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit. Zoals uit onderstaande figuur 9 naar voren komt, scoorde Bronckhorst halverwege 2022 iets onder het gemiddelde als het gaat om het percentage geslaagde statushouders tussen 18 en 65 jaar.⁷⁰

Figuur 9: Percentage geslaagde inburgeraars (18-65 jaar) Bron: Benchmark Divosa (2022).

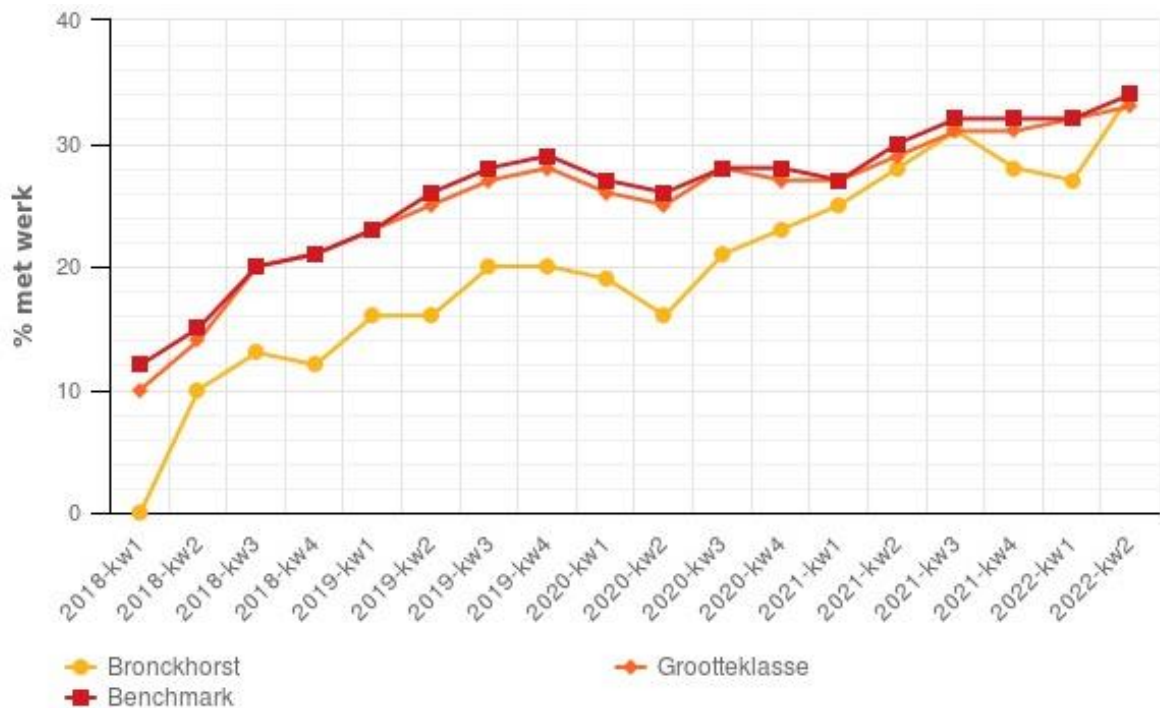
Participatie statushouders

Het uiteindelijke doel van de Wet inburgering is dat statushouders op een volwaardige manier mee kunnen doen met de Nederlandse maatschappij. In de nieuwe Wet inburgering speelt participatie van statushouders dan ook een belangrijke rol en is op diverse manieren opgenomen in de inburgering van statushouders. Zo is er aandacht voor participatie in de modules Kennis Nederlandse Maatschappij, het PVT en de MAP. Daarnaast wordt van statushouders in de Z-route verwacht dat ze minimaal 800 uur aan op participatie gerichte activiteiten besteden.

⁶⁹ Gemeente Bronckhorst, Mail beleidsmedewerker, 16 oktober 2023.

⁷⁰ De grafiek geeft slechts een indicatie van de resultaten van de gemeente op inburgering. Ten eerste omdat statushouders een inburgeringstermijn hebben van drie jaar. Voor een deel van de inburgeringsplichtigen is die termijn nog niet voorbij. Ten tweede omdat de groep inburgeringsplichtigen nieuwe aanwas heeft van mensen die pas recent in de gemeente zijn komen wonen.

In eerste instantie zijn statushouders voor hun inkomen aangewezen op een uitkering. Het is dan ook niet verrassend dat een derde van de uitkeringen in Bronckhorst naar statushouders gaat.⁷¹ Na (en ook tijdens) het inburgeringstraject kunnen statushouders opzoek gaan naar werk. Figuur 10 toont aan dat de arbeidsparticipatie van statushouders halverwege 2022 relatief vergelijkbaar was met de benchmark en gemeenten van dezelfde ordegrrootte. Het kan gaan om statushouders die al sinds 2014 in de gemeente wonen, maar ook om statushouders die pas in 2022 in Bronckhorst zijn komen wonen. In totaal waren 55 statushouders (ongeveer een derde van de statushouders tussen 18 en 65 jaar) uit Bronckhorst halverwege 2022 werkzaam.

Figuur 10: Percentage werkende statushouders (18-65 jaar) Bron: Benchmark Divosa (2022).

Een andere constatering is dat er tot 2021 geen vrouwelijke statushouders uit Bronckhorst werkzaam waren. Vanaf halverwege 2021 is dit veranderd en nam het aantal werkende vrouwelijke statushouders toe. Halverwege 2022 werkte ruim 20% van de vrouwelijke statushouders.⁷² Het is waarschijnlijk dat deze toename (mede) het gevolg is van de Pilot Powervrouwen welke in de periode 2019 tot begin 2021 is uitgevoerd in de gemeenten Berkelland en Bronckhorst. Een evaluatie van dit gezamenlijke project laat immers zien dat 20 van de 35 vrouwelijke statushouders in Bronckhorst en Berkelland van een niet-actieve naar een actieve participatiestatus zijn gegaan. Dit kan werk zijn (vier statushouders), maar ook bijvoorbeeld vrijwilligerswerk (drie statushouders) of het volgen van een opleiding (acht statushouders).⁷³

De pilot Powervrouwen is afgerond en de gemeente zet deze niet door omdat er landelijk geen subsidie is voor een vervolg.⁷⁴ Het college geeft desgevraagd aan dat het de behoeften van statushouders voldoende ondervangt met het opstellen van de PIP's; daarom is het volgens het college niet nodig een vervolg te geven aan de pilot.⁷⁵ Diverse geraadpleegde raadsleden met kennis

⁷¹ Gemeente Bronckhorst, gesprek ambtelijk betrokkenen, 18 juli 2023.

⁷² Divosa, Rapportage Divosa Benchmark Statushouders, juni 2022.

⁷³ Verwey-Jonker Instituut, Evaluatie Pilots Veranderopgave Inburgering: Vrouwelijke nareizigers en gezinsmigranten, mei 2021.

⁷⁴ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 18 juli 2023.

⁷⁵ Gemeente Bronckhorst, Bestuurlijk gesprek, 4 september 2023.

van de positie van vrouwelijke statushouders in Bronckhorst geven aan dat (meer) specifieke aandacht voor de arbeidsparticipatie van vrouwelijke statushouders van groot belang is.

Jonge statushouders

Ten aanzien van de groep jongere statushouders (<18 jaar) geldt dat zij geen inburgeringsplicht hebben. Wel hebben zij te voldoen aan de leerplicht. Navraag bij de gemeente leert dat jonge statushouders over het algemeen voldoen aan de leerplicht. De gemeente heeft een speciaal programma dat jonge statushouders volgen: de taalschakelklas. In de taalschakelklas gaat het niet alleen over het leren van de Nederlandse taal, maar ook over de cultuur en gewoonten in het Nederlandse onderwijs. Deze taalschakelklas moet jonge statushouders voorbereiden op een soepele overgang naar het reguliere onderwijs.⁷⁶

6.2 Doelmatigheid

In deze paragraaf komt de doelmatigheid (efficiëntie) van de uitvoering van de inburgering door de gemeente aan bod.

6.2.1 Budget gemeente

Uit de door de gemeente gestuurde financiële stukken blijkt dat de gemeente in 2022 een budget van ongeveer €350.000,- had voor inburgering. Een groot deel daarvan (ongeveer €226.700,-) was bedoeld voor de uitvoering van diensten door derden. De implementatie van de Wet inburgering valt ook onder deze kostenpost. Voor 2023 heeft de gemeente een budget van ongeveer €206.000,- voor inburgering, waarvan ongeveer €81.000 voor de uitvoering van diensten door derden.⁷⁷

In de door de gemeente gestuurde kostenprognose laat de gemeente zien dat de verwachting is dat het bedrag dat de gemeente van het Rijk krijgt (SPUK-middelen) voor de leerroutes de komende jaren terugloopt. In 2022 ontving de gemeente €215.000,-, in 2023 verwachtte de gemeente €110.500,- te ontvangen. Voor 2024 is de prognose dat de gemeente ongeveer €41.000,- ontvangt. Het teruglopen van dit bedrag heeft te maken met de door de gemeente verwachte terugloop in de taakstelling;⁷⁸ de SPUK-middelen zijn afhankelijk van het aantal statushouders dat de gemeente moet huisvesten.

Het college geeft desgevraagd aan dat het budget dat de gemeente heeft voor inburgering (rijksmiddelen en eigen middelen voor maatschappelijke begeleiding en buddy to buddy) op dit moment voldoende is. Het college geeft verder aan de financiële voortgang te monitoren, en verwacht de raad in de jaarrekening meer inzicht te kunnen bieden in de financiële situatie met betrekking tot het inburgeringsprogramma.⁷⁹

---

⁷⁶ Gemeente Bronckhorst, Mail beleidsmedewerker, 31 oktober 2023.

⁷⁷ Gemeente Bronckhorst, Begroting Wet inburgering 2022-2026, 2023.

⁷⁸ Gemeente Bronckhorst, Ambtelijk gesprek, 26 juli 2023.

⁷⁹ Gemeente Bronckhorst, Bestuurlijk gesprek, 4 september 2023.

6.2.2 Besteding budget

Uit het door de gemeente gestuurde overzicht komt naar voren dat de gemeente in 2022 ongeveer €69.000 van het budget heeft uitgegeven voor inburgering. Navraag bij de gemeente leert echter dat het hier gaat om een verouderd overzicht waarin slechts een klein deel van de gemaakte kosten uit 2022 zijn meegenomen. Ook de uitgaven van 2023 ontbreken voorsnog. De gemeente geeft desgevraagd aan dat er geen sprake is van een grote onderbenutting in 2022, maar kan de onderzoekers op dit moment niet voorzien van een actueel overzicht waarmee zij dit kan onderbouwen. Het ontbreken van een kostenoverzicht over 2022 komt omdat de gemeente in een overgangsjaar zit naar een nieuw financieel systeem.⁸⁰ Met de nieuwe jaarrekening hoopt de gemeente inzicht te kunnen geven in de besteding van het budget.

6.3 Analyse

De analyse van bovenstaande informatie leidt tot de bevindingen opgenomen in het volgende kader.

Bevindingen

- **De gemeente heeft geen (meetbare) indicatoren behorend bij de kwalitatieve beleidsdoelen.** Ook zijn de eerste resultaten van de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering nog niet bekend (nog geen afgeronde inburgeringstrajecten door statushouders onder de nieuwe Wet inburgering). Daardoor is de doeltreffendheid van het beleid niet (goed) te beoordelen.
- **De gemeente voldoet aan de voorwaarden die nodig zijn om de Wet inburgering effectief uit te voeren.** Zo vindt er een tijdige start van het inburgeringstraject plaats en stelt de gemeente de PIP's uiterlijk binnen de wettelijke termijn van tien weken vast.
- **Het aandeel statushouders per leerroute in Bronckhorst wijkt af van het landelijke beeld: de meeste statushouders in Bronckhorst volgen de Z-route en de onderwijsroute.** Landelijk volgen statushouders vooral de B1-route, terwijl dit in Bronckhorst de minst gevolgde route is. Het hoge aandeel statushouders in de onderwijsroute komt waarschijnlijk vooral doordat de gemeente jonge statushouders daar zoveel mogelijk naar verwijst. Voor de inburgering is dat positief: dit geeft jonge statushouders immers de kans om zoveel mogelijk dagdelen school te volgen en het bereidt hen voor op een eventuele vervolopleiding. Ten aanzien van de Z-route geeft de gemeente aan dat de gemeente veel instroom heeft van analfabete statushouders en lager geschoolden. De gemeente kiest er bewust voor deze groep meer tijd te geven om zich de taal eigen te maken. Daardoor kunnen statushouders naar de B1-route doorstromen als zij op A2-niveau uit komen.
- **De kwantitatieve vergelijking met andere gemeenten (slagingspercentage statushouders, arbeidsparticipatie) laat zien dat de resultaten van de uitvoering van de gemeente van de Wet inburgering niet in positieve of negatieve zin afwijken.** Bronckhorst scoort gemiddeld op onderdelen als het slagingspercentage van statushouders en arbeidsparticipatie.
- **De pilot Powervrouwen lijkt (mede) te hebben gezorgd voor een toename in de arbeidsparticipatie van vrouwelijke statushouders.** De gemeente heeft de specifieke aandacht voor vrouwelijke statushouders echter niet voortgezet.
- **Het college heeft op dit moment niet inzichtelijk welke uitgaven er in 2022 (en 2023) zijn gedaan ten aanzien van inburgering.** Dit is een belangrijk aandachtspunt: dergelijk inzicht is immers nodig om als college grip te houden op het budget en de raad hierover te kunnen informeren.
- **Vanwege het ontbreken van een overzicht van de in 2022 gemaakte kosten is een oordeel over de doelmatigheid van het beleid niet mogelijk.**

⁸⁰ Gemeente Bronckhorst, Mail beleidsmedewerker, 16 oktober 2023.

7. Informatievoorziening, sturing en controle

In dit hoofdstuk komt achtereenvolgens de informatievoorziening van het college aan de gemeenteraad en de controlerende en kaderstellende rol van de gemeenteraad aan bod. In dit hoofdstuk is ook de input van de groepssessie met raadsleden meegenomen.

7.1 Informatievoorziening en monitoring

7.1.1 Informatievoorziening huisvesting en inburgering

Het college voorziet de raad in de zogenaamde ‘actieve informatievoorziening’ periodiek van informatie over de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van statushouders. Het college heeft deze informatie in de periode 2022-2023 zesmaal aan de raad verstuurd. Naast cijfermatige informatie over de huisvesting van statushouders (het aantal te huisvesten en gehuisveste statushouders) bevatten de brieven aan de raad ook onder andere informatie over maatschappelijke aansluiting en de ontwikkelingen rondom de opvang van Oekraïense vluchtelingen.^{81 82} Raadsleden geven in de groepssessie desgevraagd aan de cijfermatige informatie over de huisvesting van statushouders nuttig te vinden, en zijn daardoor goed bekend met het feit dat het college momenteel achterloopt in de taakstelling (zie hoofdstuk 2.2.1).

Ten aanzien van inburgering voorziet het college de raad – behalve de informatie over de budgetten voor inburgering in de P&C-cyclus – (nog) niet van informatie. Op dit moment ontbreekt cijfermatige informatie (KPI’s) over de inburgering van statushouders. Ook over de besteding van het budget kan het college de raad zoals gezegd op dit moment niet voorzien van informatie. Raadsleden geven in de sessie aan wel behoefte te hebben aan meer informatie over de inburgering van statushouders. Het gaat daarbij met name om informatie over het verhaal achter de cijfers. Raadsleden vragen zich onder andere af hoe de inburgeringstrajecten verlopen, in hoeverre het statushouders lukt een baan te vinden en waar statushouders uiteindelijk terechtkomen. Een idee dat door raadsleden wordt aangedragen, is om inburgering op te nemen als vast thema bij de thema-avonden van het sociaal domein. Op die manier is er een vast moment waar raad en college het kunnen hebben over inburgering en de resultaten hiervan in de praktijk.

7.1.2 Monitoring

Het college geeft aan bezig te zijn met het ontwikkelen van een monitoringproces voor inburgering. Op dit moment voert de gemeente monitoring van inburgering hoofdzakelijk op ambtelijk niveau uit en is er dus geen rapportage over inburgering aan de raad. Het college geeft aan dat er een nieuwe medewerker is aangesteld om het monitoringsproces voor inburgering te ontwikkelen. Mogelijke elementen in de monitor zijn de duur van de trajecten, het aantal statushouders per traject en de behaalde taalniveaus. Het college geeft aan dat zij de voortgang en resultaten van inburgering graag gestructureerd met de raad wil delen.⁸³

⁸¹ Gemeente Bronckhorst, College van Burgemeester en Wethouders, Actieve informatievoorziening, 23 februari 2023.

⁸² Gemeente Bronckhorst, College van Burgemeester en Wethouders, Actieve informatievoorziening, 17 mei 2023.

⁸³ Gemeente Bronckhorst, Bestuurlijk gesprek, 4 september 2023.

7.2 Kaderstellende en controlerende taken

De raad geeft in de sessie aan niet goed te weten hoe hij kaders kan stellen, en dat dit – met name als het gaat om de huisvesting van statushouders – niet (goed) mogelijk is. Voor inburgering is het voor de raad wel mogelijk om kaders te stellen. Mogelijke kaders die de raad zou kunnen stellen zijn onder andere een grotere focus op maatwerk (hoewel dat op dit moment met de PIP's al grotendeels gebeurt), het meenemen van de menselijke maat, en het beter ondersteunen van statushouders onder de achttien jaar (langdurige begeleiding van kinderen op basisscholen). Raadsleden steken in de sessie de 'hand in eigen boezem' en geven aan dat de raad op dit moment nog geen actieve rol vooraf speelt om kaders te stellen voor inburgering.

Ten aanzien van de controlerende taak van de raad is er ook nog winst te behalen, zo laten raadsleden in de sessie weten. Inburgering van statushouders maakt geen vast onderdeel uit van de agenda van het sociaal domein. Binnen de sessie zijn raadsleden het erover eens dat dit wel nuttig zou zijn. Ook het ontbreken van informatie over inburgering speelt een rol: het maakt dat raadsleden op dit moment geen goed zicht hebben op de actuele situatie rondom de inburgering van statushouders. Zo draagt een raadslid als voorbeeld aan op dit moment 'geen idee' te hebben van het aantal statushouders in de gemeente.

In de sessie met raadsleden is het ook kort gegaan over de inburgering en de huisvesting van statushouders, en hoe dat in de lokale gemeenschap wordt opgevangen. Zie het kader hieronder.

Visie van de raad op inburgering en huisvesting statushouders in de lokale gemeenschap

De huisvesting van statushouders zorgt voor spanningen in de gemeente, zo merken diverse raadsleden op. De woningnood is net als elders in Nederland ook in Bronckhorst groot: er zijn soms honderden mensen die reageren op een woning. Als statushouders dan een woning krijgen, leidt dat tot spanningen. Raadsleden duiden aan dat het niet met de statushouders te maken heeft dat deze spanningen ontstaan, maar met het gegeven dat er mensen zijn die geen woning kunnen vinden. De huisvesting van statushouders heeft niet geleid tot een escalatie.

Raadsleden benadrukken dat er binnen Bronckhorst sprake is van veel bereidwilligheid om statushouders op te nemen in de gemeenschap. Noaberschap is een groot goed: statushouders worden door inwoners van Bronckhorst over het algemeen goed opgenomen en geholpen. Het is de indruk van raadsleden dat er al veel gebeurt in Bronckhorst, bijvoorbeeld bij het Taalhuis en door de vele vrijwilligers uit Bronckhorst die zich als buddy voor statushouders aanmelden.

Een aandachtspunt die genoemd wordt is dat de gemeente de buurt beter kan meenemen als er statushouders komen wonen. Het voorbereiden van de buurt op de komst van statushouders is volgens raadsleden dan ook een belangrijk punt.

7.3 Analyse

De analyse van bovenstaande informatie leidt tot de bevindingen opgenomen in het volgende kader.

Bevindingen

- **Het college voorziet de raad periodiek (in de actieve informatievoorziening) van cijfermatige informatie over de huisvesting van statushouders.** Blijkens het gesprek met de gemeenteraad, zijn raadsleden goed bekend met deze informatie.
- **Het college geeft aan dat de monitoring van informatie over de inburgering van statushouders (los van de cijfers over huisvesting) zich nog in de ontwikkelingsfase bevindt.** Er vindt dan ook op dit moment nog geen rapportage over inburgering plaats naar de raad. Het college geeft aan dat de monitoring van informatie nog in ontwikkeling is. Het college is bereid deze informatie in de toekomst met de raad te gaan delen.
- **De gemeenteraad geeft expliciet aan wel behoefte te hebben aan informatie over de inburgering van statushouders, vooral naar ‘het verhaal achter de cijfers’.**
- **De gemeenteraad pakt zijn kaderstellende en controlerende taken op dit moment nog onvoldoende op.** Doordat de informatie-uitwisseling over inburgering van statushouders op dit moment alleen ambtelijk plaatsvindt, kan de raad zijn controlerende rol niet goed uitvoeren. Ten aanzien van de kaderstellende rol is duidelijk dat de gemeenteraad nog niet goed weet aan welke ‘knoppen’ hij kan draaien om waar nodig (vooraf en achteraf) bij te sturen. Ook is daarbij van belang om als raad te bepalen tot waar de verantwoordelijkheid van de gemeente strekt (en waar bijvoorbeeld het onderwijsveld of maatschappelijke organisaties een eigen verantwoordelijkheid hebben). De gemeenteraad steekt daarbij ook de hand in eigen boezem: vooraf is de raad niet voldoende scherp geweest in het stellen van kaders.

Bijlage 1. Normenkader

Deelvragen	Normen
A. Beleid	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wat zijn de wettelijke voorschriften en kaders? 2. Welke beleidsvrijheid heeft de gemeente Bronckhorst en welk specifiek beleid kent de gemeente Bronckhorst ten aanzien van integratie, acceptatie en participatie van statushouders?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De gemeente heeft (concreet/SMART opgesteld) beleid voor de inburgering van statushouders. ▪ Het beleid voldoet aan de landelijke en gemeentelijke regelgeving. ▪ In het beleid schenkt de gemeente aandacht aan de doelstellingen die zij wil bereiken, de wijze waarop dat dient te gebeuren en aan hoe veel het mag kosten.
B. Organisatie en uitvoering	
<ol style="list-style-type: none"> 3. Hoe verloopt de uitvoering van het beleid in de praktijk?* 4. Met welke organisaties en instellingen heeft de gemeente Bronckhorst te maken bij het bepalen en uitvoeren van beleid? 5. Hoe verloopt de samenwerking met deze partijen, hoe vindt besluitvorming en communicatie tussen de partijen plaats en welke verantwoordelijkheden hebben deze organisaties? 6. Wat zijn de gevolgen van de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering voor andere beleidsvelden?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De afweging bij de keuze voor externe partijen is transparant. ▪ De gemeente stelt eisen aan de kwaliteit van het aanbod (cursussen, opleidingen en andere (participatie)activiteiten), en zorgt ervoor dat die kwaliteit en de continuïteit gewaarborgd is. ▪ De samenwerkingspartners hebben afspraken gemaakt over de uitvoering, verantwoordelijkheden en over de behaalde resultaten. ▪ De gemeente pakt haar regierol in de samenwerking met externe organisaties.
C. Doeltreffendheid en doelmatigheid	
<ol style="list-style-type: none"> 7. Is de uitvoering van het inburgeringsbeleid doeltreffend?* 8. Hoe ervaren statushouders het inburgeringstraject, en worden zij in staat gesteld om zo snel mogelijk mee te doen in de samenleving? 9. Welke knelpunten ervaren statushouders bij hun inburgeringstraject? 10. Hoe doelmatig heeft de gemeente gewerkt, welke kosten zijn gemaakt en	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De gemeente bevordert dat statushouders tijdig kunnen starten met het inburgeringstraject. ▪ De uitvoering is beleidsconform en ook de uitbestede werkzaamheden worden hierop doorlopend gecontroleerd. ▪ De gemeente faciliteert een passend traject (maatwerk) door het afnemen van een brede intake zodra de statushouder bekend is bij de gemeente en het vaststellen van een Plan Inburgering en Participatie (PIP). * ▪ De gemeente stelt het PIP uiterlijk binnen tien weken na inschrijving van de inburgeringsplichtige

Deelvragen	Normen
hoe verhouden die zich tot de rijksvergoedingen en -compensaties?	<p>in de basisregistratie personen (BRP) van de gemeente vast.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De gemeente zorgt ervoor dat de statushouder maatschappelijke begeleiding krijgt van een vaste contactpersoon (de inburgeringsconsulent). ▪ Het inburgeringsaanbod van de gemeente (dat is vastgelegd in het PIP) bevat een van de drie leerroutes, de Module Arbeid en Participatie (MAP) en het Participatieverklaringstraject (PVT). ▪ De statushouder rondt het inburgeringstraject binnen de termijn van drie jaar af. ▪ De gemeente investeert in goed contact en heldere communicatie met statushouders (o.a. d.m.v. cultuursensitiviteit bij ambtenaren). ▪ De statushouder voelt zich gesteund door de gemeente bij inburgering en voelt zich in staat (gesteld) om mee te kunnen doen in de samenleving. ▪ De gemeente besteedt haar budget doelmatig in de zin dat zij de door de raad vastgestelde financiële kaders niet overschrijdt en rapporteert aldus.
D. Informatievoorziening, sturing en controle	
11. Hoe wordt de gemeenteraad geïnformeerd en welke sturings- en controle-instrumenten heeft de raad?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De gemeente beoordeelt periodiek of de informatieverstrekking aan de statushouder passend en effectief is, en rapporteert hierover aan de gemeenteraad. ▪ Het college informeert de gemeenteraad tijdig en volledig over de integratie van statushouders. ▪ Het college monitort de informatie over statushouders (zoals de aard, aantallen en kosten van integratie) op een transparante en betrouwbare wijze en rapporteert daarover aan de gemeenteraad. ▪ De gemeenteraad weet op welke wijze hij kaders kan stellen en kan controleren, en oefent zijn taken ook uit.
E. Leren en verbeteren	
12. Welke lessen kunnen getrokken worden uit de huidige manier van uitvoeren van het inburgeringsbeleid?	Norm n.v.t.

Bijlage 2. Geraadpleegde personen

Gemeente Bronckhorst

- Beleidsmedewerker participatie
- Adviseur sociaal domein
- Teamleider participatie
- Consulent sociaal team
- Drie portefeuillehouders

Overige betrokkenen

- Casemanager COA
- Sectordirecteur Graafschap College
- Directeur Interbeek Support

Bijlage 3. KPI's Interbeek

KPI	meting	Minimale waarde
Binnen de 1 ^e 2 weken na start begeleiding is er een checklist waarbij de belangrijkste zaken geregeld zijn. Deze Checklist is voor gemeente in te zien.	Aantal ja/ Aantal nee	Minimaal 75%
Binnen 4 maanden na vestiging heeft de PVT plaats gevonden	Aantal ja/ Aantal nee	Minimaal 75%
Binnen 6 maanden na vestiging heeft er een financiële zelfredzaamheidstraining plaats gevonden	Aantal ja/ Aantal nee	Minimaal 75%
Binnen 6 maanden heeft de Nieuwkomer contact met een maatje en of andere vrijwilligers-initiatieven	Aantal ja/ Aantal nee	Minimaal 50%
Tevredenheid cliënten n.a.v. tevredenheidsonderzoek	Via digitale enquête	Minimaal tevredenheidscijfer: 8
Tevredenheid opdrachtgever n.a.v. tevredenheidsonderzoek	Via digitale enquête	Minimale tevredenheidscijfer: 8
Percentage cliënten die na 12 maanden zelfredzaam genoeg zijn dat de MB gestopt kan worden	% cliënten waar 12 maanden MB voldoende is	Minimaal 50%